

II

(Komunikaty)

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

ZAWIADOMIENIE KOMISJI

Wytyczne dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności w kontekście REPowerEU

(2023/C 80/01)

Od czasu przyjęcia rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności („RRF”) (⁽¹⁾) nastąpiła diametralna zmiana sytuacji geopolitycznej. Niczym niesprokutowana i nieuzasadniona agresja wojskowa Rosji wobec Ukrainy jest źródłem ogromnych wyzwań dla unii energetycznej UE, co pogłębia gospodarcze i społeczne skutki kryzysu związanego z COVID-19. Aby wyeliminować te wyzwania, na wniosek Rady Europejskiej, 18 maja 2022 r. Komisja zaproponowała zwiększenie zdolności RRF w ramach planu REPowerEU.

Rozporządzenie w sprawie RRF, zmienione rozporządzeniem w sprawie rozdziałów dotyczących REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności, które wkrótce ma wejść w życie („rozporządzenie w sprawie REPowerEU”), przyczyni się do poprawy zdolności RRF do skutecznej realizacji celów planu REPowerEU oraz do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, dywersyfikacji dostaw energii w Unii, zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, zwiększenia możliwości magazynowania energii oraz niezbędego zmniejszenia zależności od paliw kopalnych przed 2030 r. Rozporządzenie w sprawie REPowerEU zapewnia ramy niezbędne do jak najszybszego wdrożenia inwestycji i reform wzmacniających odporność energetyczną UE. Określono w nim konkretne cele REPowerEU, które powinny zostać osiągnięte dzięki inwestycjom i reformom, które mają zostać uwzględnione w obowiązujących planach odbudowy i zwiększania odporności („RRP”) w ramach specjalnych rozdziałów dotyczących REPowerEU. W rozporządzeniu przewidziano również specjalne źródła finansowania odpowiednich działań.

RRF i jego nowy komponent – REPowerEU – będą miały również zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia konkurencyjności przemysłu UE. Oferują bowiem znaczne dodatkowe możliwości finansowania, aby przyspieszyć przejście przemysłu UE na technologie bezemisyjne lub niskoemisyjne na drodze do zeroemisyjności netto oraz aby pobudzić inwestycje w nowe zdolności produkcyjne w zakresie czystych technologii. Wśród celów politycznych zapisanych w rozporządzeniu w sprawie REPowerEU znalazły się cele bezpośrednio związane z przyspieszoną i sprawiedliwą transformacją przemysłową w kierunku neutralności klimatycznej, w tym obniżenie emisyjności przemysłu, umiejętności ekologiczne i rozwój łańcuchów wartości w technologiach strategicznych dla zielonej transformacji. Z uwagi na pilną potrzebę sprostania tym wyzwaniom, mając na uwadze ogólne wyważenie priorytetów REPowerEU, zachęca się państwa członkowskie, aby włączyły do swoich zmienionych planów działania wspierające obecną i przyszłą konkurencyjność sektorów czystych technologii. Jak przedstawiono w komunikacie (⁽²⁾) przyjętym przez Komisję, powinny one objąć przede wszystkim środki regulacyjne mające na celu przyspieszenie procedur wydawania pozwoleń na realizację projektów z zakresu czystych technologii, ulgi podatkowe lub inne formy wsparcia finansowego zachęcającego do realizacji projektów z zakresu czystych technologii oraz wznowienie starań na rzecz podnoszenia kwalifikacji siły roboczej w zakresie czystych technologii.

(¹) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

(²) Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej z dnia 1 lutego 2023 r. (COM(2023)62).<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX:52023DC0062>

Oprócz tego, rozporządzenie w sprawie REPowerEU zapewni państwom członkowskim dodatkową elastyczność w ramach okresu programowania polityki spójności 2014–2020, dzięki środkom SAFE (wspieranie przystępnej cenowo energii). Państwa członkowskie będą zatem mogły wykorzystać niewydane środki na zapewnienie bezpośredniego wsparcia gospodarstwom domowym znajdującym się w trudnej sytuacji oraz małym i średnim przedsiębiorstwom, aby pomóc im zmierzyć się z problemem wzrostu kosztów energii. Niniejsze wytyczne nie obejmują tych działań.

W niniejszych wytycznych wyjaśniono proces zmiany istniejących planów oraz tryb sporządzania rozdziałów dotyczących REPowerEU. W części 1 niniejszych wytycznych wyjaśniono podstawy prawne zmiany przyjętych RRP, natomiast w części 2 omówiono sporządzanie i treść rozdziału dotyczącego REPowerEU. Wskazano również, jakie informacje państwa członkowskie powinny przekazać Komisji na temat powodów, celów i charakteru zmian wprowadzonych w RRP. Niniejsze wytyczne zastępują wytyczne opublikowane przez Komisję w maju 2022 r., podczas gdy wytyczne ze stycznia 2021 r.⁽³⁾ dotyczące ogólnego sporządzania RRP nadal obowiązują.

Przy sporządzaniu zmian w RRP w celu wprowadzenia rozdziałów dotyczących REPowerEU obowiązują następujące zasady:

- Najważniejszym priorytetem pozostaje szybkie wdrożenie RRP. Państwa członkowskie powinny nadal podejmować wszelkie możliwe starania w celu terminowego składania wniosków o płatność oraz zapewnienia postępów w realizacji reform i inwestycji, co pozwoli na terminową wypłatę środków.
- Aby zapewnić szybkie wdrożenie działań w ramach REPowerEU, państwa członkowskie powinny przedstawić swoje zmienione RRP, zawierające rozdziały dotyczące REPowerEU, najpóźniej do 30 kwietnia 2023 r. Państwa członkowskie powinny przedkładać wszystkie zmiany swojego RRP w ramach jednego addendum. Rozdziały dotyczące REPowerEU powinny stanowić kompleksową odpowiedź na wyzwania, przed którymi stoją państwa członkowskie.
- Aby zapewnić szybki postęp w osiąganiu celów REPowerEU, państwa członkowskie powinny nadać priorytet działaniom, których wdrażanie jest już w toku i które można podjąć do 2026 r. Państwa członkowskie powinny również uwzględnić możliwy wpływ zmian w obowiązujących RRP na profil wypłat. Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie powinny także ocenić harmonogram wdrażania istniejących działań, aby upewnić się, że zostaną one zrealizowane w uzgodnionych ramach czasowych.
- Pozostałe pożyczki z RRF zapewniają dodatkowe finansowanie reform i inwestycji w rozdziałach dotyczących REPowerEU. Aby zapewnić optymalny przydział tych pożyczek, państwa członkowskie powinny jak najszybciej zgłosić swoje zainteresowanie skorzystaniem z nich, nie później niż 30 dni po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie REPowerEU.
- Zmiany wprowadzone w RRP na podstawie art. 18 i 21 nie powinny zmniejszyć ogólnej ambicji planów, zwłaszcza w odniesieniu do działań, które uwzględniają zalecenia dla poszczególnych krajów i pomagają w osiągnięciu celów ekologicznych i cyfrowych. Dodatkowe inwestycje i reformy uwzględnione w zmienionych RRP powinny koncentrować się na celach REPowerEU.
- Państwa członkowskie zachęca się również do podsumowania i przedyskutowania z Komisją dotychczasowych doświadczeń we wdrażaniu Instrumentu, aby ustalić, czy jakiegokolwiek zmiany w ich krajowych ramach realizacji mogą przyczynić się do sprawniejszego przeprowadzania reform i inwestycji.

⁽³⁾ https://commission.europa.eu/system/files/2021-01/document_travail_service_part1_v2_en.pdf

Spis treści

CZĘŚĆ I:	DODATKOWE FINANSOWANIE I ZMIANA PLANÓW ODBUDOWY I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI	4
	I. Wprowadzenie	4
	II. Dodatkowe finansowanie	4
	III. Płatności zaliczkowe	9
	IV. Zmiana planu w celu uwzględnienia aktualizacji nowego maksymalnego wkładu finansowego	9
	V. Zmiana lub zastąpienie planu w przypadku, w którym realizacja planu nie jest już możliwa – całkowicie lub częściowo – z uwagi na obiektywne okoliczności	10
CZĘŚĆ II:	WYTYCZNE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA I PREZENTACJI ADDENDUM	11
	I. Rozdział dotyczący REPowerEU	13
	II. Ogólne wskazówki dotyczące zmiany RRP	24
ZAŁĄCZNIK I:	INSTRUMENTY FINANSOWE	35
ZAŁĄCZNIK II:	WZÓR OŚWIADCZENIA O ZAMIARACH DOTYCZĄCYCH POŻYCZEK Z RRF	37
ZAŁĄCZNIK III:	WZÓR OŚWIADCZENIA O ZAMIARZE DOTYCZĄCYM PRZESUNIĘĆ Z POBREXITOWEJ REZERWY DOSTOSOWAWCZEJ	38
ZAŁĄCZNIK IV:	SZABLON ADDENDUM DO PLANU ODBUDOWY I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI	39
ZAŁĄCZNIK V:	SZABLON ROZDZIAŁU DOTYCZĄCEGO REPOWEREU	44

CZĘŚĆ I

DODATKOWE FINANSOWANIE I ZMIANA PLANÓW ODBUDOWY I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI**I. Wprowadzenie**

Zachęca się państwa członkowskie, aby – przy wprowadzaniu zmian w RRP – opierały się na skonsolidowanym tekście planu pierwotnego, który powinien zawierać zmiany wprowadzone na etapie oceny i być w pełni zgodny z odpowiednimi decyzjami wykonawczymi Rady. Państwa członkowskie, które nie sporządziły skonsolidowanej wersji planu pierwotnego, zachęca się do przygotowania takiej wersji przed wprowadzeniem zmian do planu. Państwa członkowskie powinny przedstawiać zmienione plany w formie addendum do planów skonsolidowanych. Załącznik IV do niniejszych wytycznych zawiera specjalny wzór takiego addendum.

Każda zmiana planów będzie wymagała przeprowadzenia przez Komisję nowej oceny zgodnie z art. 19 rozporządzenia w sprawie RRF. Zgodnie z art. 20 rozporządzenia w sprawie RRF wymagana będzie także decyzja wykonawcza Rady zatwierdzająca na wniosek Komisji pozytywną ocenę planu. Kolejnym etapem, w razie potrzeby, jest podpisanie nowej lub zmienionej umowy w sprawie finansowania lub umowy pożyczki między Komisją a danym państwem członkowskim oraz – przed każdą płatnością – podpisanie ustaleń operacyjnych.

Państwa członkowskie zachęca się do przeprowadzenia nieformalnego dialogu ze służbami Komisji przed przekazaniem zmienionych RRP. Taki dialog, podobnie jak dialog prowadzony przed przedstawieniem pierwotnego RRP, ma pomóc państwom członkowskim w przygotowaniu zmian w RRP.

Zdecydowanie zachęca się państwa członkowskie do przedkładania zmienionych RRP najpóźniej do kwietnia 2023 r., zanim upłynie przewidziany prawem termin składania zmienionych RRP wraz z wnioskiem o wsparcie w formie pożyczki, wyznaczony na 31 sierpnia 2023 r. Niezależnie od tego, czy dane państwo członkowskie wystąpi o pożyczkę – ponieważ termin przydzielenia kwot dostępnych w ramach pozostałych 30 % przydziału dotacji upływa z końcem 2023 r. – zdecydowanie zachęca się państwa członkowskie do nieprzedkładania żadnych zmienionych RRP po sierpniu 2023 r., ze względu na niemożliwość zagwarantowania, że proces oceny i przyjęcia zostanie zakończony w terminie umożliwiającym podpisanie umów w sprawie finansowania lub umów pożyczki jeszcze w 2023 r. W takim przypadku państwo członkowskie ponosi ryzyko utraty 30 % swojego przydziału dotacji oraz dostępu do pożyczek.

II. Dodatkowe finansowanie

Wraz z wejściem w życie rozporządzenia w sprawie REPowerEU wszelkie zmienione RRP, które wiązałyby się z dodatkowym wsparciem finansowym w postaci pożyczek, środków z systemu handlu emisjami („ETS”) zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady lub przesunięć z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej ustanowionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1755, powinny zawierać rozdział dotyczący REPowerEU, zgodnie z art. 21c rozporządzenia w sprawie RRF. Dodatkowe wsparcie finansowe związane z rozdziałem dotyczącym REPowerEU będzie wypłacane wraz z pozostałą częścią wkładu finansowego RRF oraz, w stosownych przypadkach, ze wsparciem w formie pożyczki zgodnie ze wspólnym harmonogramem transz.

Zasoby ETS na rzecz REPowerEU

W rozporządzeniu w sprawie REPowerEU wprowadzono nową kategorię bezzwrotnego wsparcia finansowego. Można je wykorzystać wyłącznie na finansowanie reform i inwestycji uwzględnionych w rozdziale dotyczącym REPowerEU, o którym mowa w art. 21c ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF (zob. specjalna sekcja w części II) – z wyjątkiem działań objętych odstępstwem od zasady „nie czyn poważnych szkód” („DNSH”). Dostęp do tego dodatkowego bezzwrotnego wsparcia finansowego wymaga uwzględnienia w harmonogramie transz na podstawie każdej z decyzji wykonawczych Rady dodatkowych kamieni milowych i wartości docelowych. Na potrzeby profilu wypłat nie zostanie wprowadzone rozróżnienie między źródłami finansowania.

Podobnie jak w przypadku pierwotnych RRP, Komisja potrąci część dodatkowego bezzwrotnego wsparcia finansowego pochodzącego z zasobów ETS na pokrycie wydatków administracyjnych, zgodnie z art. 21a pkt 3 rozporządzenia w sprawie RRF.

Tabela 1

Dodatkowe dotacje w ramach REPowerEU w podziale na państwa członkowskie

Państwo członkowskie	Udział % w całości	Kwota (w EUR, w cenach bieżących)
Belgia	1,41 %	282 138 922
Bułgaria	2,40 %	480 047 020
Czechy	3,41 %	681 564 712
Dania	0,65 %	130 911 150
Niemcy	10,45 %	2 089 555 318
Estonia	0,42 %	83 422 597
Irlandia	0,45 %	89 598 110
Grecja	3,85 %	769 221 929
Hiszpania	12,93 %	2 586 147 350
Francja	11,60 %	2 320 955 407
Chorwacja	1,35 %	269 441 467
Włochy	13,80 %	2 760 000 000
Cypr	0,26 %	52 487 457
Łotwa	0,62 %	123 982 817
Litwa	0,97 %	194 020 453
Luksemburg	0,15 %	30 000 000
Węgry	3,51 %	701 565 457
Malta	0,15 %	30 000 000
Niderlandy	2,28 %	455 041 644
Austria	1,05 %	210 620 057
Polska	13,80 %	2 760 000 000
Portugalia	3,52 %	704 419 725
Rumunia	7,00 %	1 399 326 315
Słowenia	0,58 %	116 909 535
Słowacja	1,83 %	366 959 257
Finlandia	0,56 %	112 935 884
Szwecja	0,99 %	198 727 417

Przesunięcia i inne możliwości finansowania związane z funduszami UE

Środki finansowe przekazane w ramach zarządzania dzielonego objęte rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027

W art. 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF przewidziano możliwość przesunięcia przez państwa członkowskie do 5 % ich początkowej alokacji w ramach każdego funduszu – z wyjątkiem Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji – objętego rozporządzeniem (UE) 2021/1060 (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027) do RRF zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów. Zgodnie z art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów do 5 % funduszy objętych tym rozporządzeniem w okresie budżetowym 2021–2027 można przesunąć do innych unijnych instrumentów zarządzanych bezpośrednio lub pośrednio, z wyłączną korzyścią dla danego państwa członkowskiego. Zasady instrumentu UE, do którego przesuwane są zasoby, stosuje się w pełni. Przepis ten umożliwia państwu członkowskiemu zwiększenie swoich zasobów dostępnych w ramach RRF.

Państwa członkowskie mogą składać wnioski o takie przesunięcia w ramach zmiany programu. Zgodnie z art. 26 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027 wnioski o takie przesunięcie w drodze zmiany programu należy uzasadnić w związku z komplementarnością i wpływem, jaki ma zostać osiągnięty.

Z tej możliwości przesunięcia na mocy art. 26 do 5 % środków na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027 można skorzystać w celu zrekompensowania spadku alokacji finansowej z RRF w odniesieniu do każdego działania uwzględnionego w obowiązującym RRP. Można z niej skorzystać również w odniesieniu do reform i inwestycji przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU ⁽⁴⁾.

Ponadto państwa członkowskie – zgodnie z art. 26a rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, zmienionego rozporządzeniem w sprawie REPowerEU – mogą wykorzystać do 7,5 % swojej początkowej alokacji krajowej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz Funduszu Spójności na wsparcie celów REPowerEU, zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy, przez zmianę programu na podstawie art. 24 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Tabela 2

Kwoty dostępne do przesunięć na podstawie art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

w mln EUR (w zaokrągleniu)	Kwoty potencjalnie dostępne do przesunięć na podstawie art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027 (stan na grudzień 2022 r.) (*)
BE	134,7
BG	363,4
CZ	910,2
DK	25,9
DE	865,9
EE	153,7
IE	59,9
EL	412,8
ES	1 769,4
FR	842,6
HR	435,4
IT	2 104,9
CY	45,2
LV	214,6
LT	305,1
LU	2,9
HU	1 086,4
MT	24,9
NL	64,9
AT	57,5
PL	3 609,0
PT	1 112,6

(⁴) Zgodnie z art. 26a pkt 1 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów państwa członkowskie przedkładające rozdział dotyczący REPowerEU mogą wnioskować o uwzględnienie w priorytetach przyczyniających się do realizacji celów REPowerEU do 7,5 % ich początkowej alokacji krajowej w ramach EFRR, EFS+ i Funduszu Spójności, jak określono w art. 21c rozporządzenia w sprawie RRF, pod warunkiem że takie wsparcie przyczynia się do realizacji celów szczegółowych danego funduszu, jak określono w rozporządzeniach dotyczących poszczególnych funduszy. Wspomniane 7,5 % alokacji krajowej na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów wykorzystywane na inwestycje przyczyniające się do realizacji celów REPowerEU nie stanowi jednak części rozdziałów dotyczących REPowerEU ani RRF.

RO	1 461,0
SI	152,9
SK	617,9
FI	65,1
SE	96,3

(*) W oparciu o alokacje na Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Społeczny Plus, po przesunięciach dokonanych w kontekście przyjęcia umów partnerstwa.

Pobrexitowa rezerwa dostosowawcza

Państwo członkowskie może również przesunąć do RRF całość lub część swojej tymczasowej alokacji w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, aby sfinansować inwestycje i reformy zawarte w rozdziale dotyczącym REPowerEU, z wyłączną korzyścią dla danego państwa członkowskiego. W ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej 80 % tej tymczasowej alokacji wypłaca się państwom członkowskim jako płatność zaliczkową, podzieloną na trzy transze w wysokości 40 % (w 2021 r.), 30 % (w 2022 r.) i 30 % (w 2023 r.); pozostałą kwotę tymczasowej alokacji wypłaca się w 2025 r., pod warunkiem udokumentowania wystarczających wydatków kwalifikowalnych.

Roczne płatności zaliczkowe w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej na lata 2022 i 2023 mają być wypłacone do końca kwietnia. Aby zamiar przesunięcia można było uwzględnić zanim nastąpi wypłata transzy płatności zaliczkowej w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej na 2023 r., państwa członkowskie muszą do 1 marca 2023 r. powiadomić Komisję o wszelkich zamiarach dotyczących przesunięć do RRF środków finansowych w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej. Powiadomienie to powinno mieć formę wiadomości e-mail, opartej na wzorze przedstawionym w załączniku III. Wniosek powinien zawierać ogólne wyjaśnienie wspólnych celów zarówno pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, jak i rozdziału dotyczącego REPowerEU, oraz wykazać, że w obu tych przypadkach nacisk kładzie się na wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Nie oczekuje się, że państwa członkowskie przedstawią uzasadnienia każdego z działań. Po otrzymaniu przez Komisję wspomnianych informacji wypłata transzy płatności zaliczkowej na 2023 r. zostanie wstrzymana.

W zależności od kwoty, którą państwo członkowskie zdecyduje się przesunąć do RRF, zastosowanie będzie miała jedna z następujących procedur:

- Jeżeli przesunięta kwota jest niższa niż pozostała kwota tymczasowej alokacji, która nie została jeszcze wypłacona w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej (jako płatność zaliczkowa), przesunięcie nastąpi z wykorzystaniem kwot w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, które w przeciwnym razie zostałyby wypłacone w 2023 i 2025 r.
- Jeżeli przesunięta kwota jest wyższa niż część tymczasowej alokacji w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, która nie została wypłacona, w pierwszej kolejności przeniesione zostaną kwoty, które nie zostały jeszcze wypłacone w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej. Różnica będzie następnie finansowana (częściowo lub w całości) z kwot już wypłaconych w 2021 i 2022 r. jako płatności zaliczkowe w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, które najpierw trzeba będzie odzyskać od danego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie będą miały możliwość wyrażenia preferencji, aby takie odzyskanie nastąpiło, w możliwym zakresie, w drodze zmniejszenia przez Komisję wszelkich odpowiednich przyszłych płatności, w tym w ramach RRF.

Tabela 3

Alokacja i wypłacone płatności zaliczkowe w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej

w mln EUR (w zaokrągleniu)	Alokacja w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej	Wypłacone płatności zaliczkowe w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej
BE	386,6	211,8
BG	15,4	8,4
CZ	54,9	
DK	275,0	150,7
DE	646,6	354,2
EE	6,6	3,6
IE	1 165,2	638,3
EL	38,6	21,2

ES	272,4	149,3
FR	735,6	403,0
HR	7,2	3,9
IT	146,8	80,4
CY	52,1	28,5
LV	10,9	6,0
LT	12,2	6,7
LU	128,5	70,4
HU	57,2	31,3
MT	44,3	24,3
NL	886,3	485,5
AT	27,7	15,2
PL	173,6	95,1
PT	81,4	44,6
RO	43,2	23,6
SI	5,3	
SK	36,3	19,9
FI	23,2	
SE	137,4	75,3
EU27	5 470,4	

Wniosek o pożyczkę z RRF

Aby wesprzeć nowe reformy i inwestycje przedstawione w zmienionych planach, państwa członkowskie mogą skorzystać z finansowania zapewnianego w ramach pożyczek z RRF udzielanych na bardzo korzystnych warunkach. Państwa członkowskie zachęca się w szczególności do korzystania z tego źródła środków finansowych, które Komisja może przyznawać do końca 2023 r., w celu finansowania reform i inwestycji. Takie pożyczki są szczególnie odpowiednie do pokrycia większych potrzeb finansowych związanych z wdrażaniem reform i inwestycji niezbędnych do osiągnięcia celów REPowerEU.

Ostateczny termin na przedstawienie przez państwa członkowskie wniosków o wsparcie w formie pożyczki, w tym wsparcie przyznawane na podstawie art. 14 ust. 6 rozporządzenia w sprawie RRF, upływa 31 sierpnia 2023 r., jak wskazano w art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF. W ciągu 30 dni po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie REPowerEU państwa członkowskie powinny poinformować Komisję – pismem zgodnym ze wzorem przedstawionym w załączniku II – o zamiarze ubiegania się o pożyczkę. Obowiązek ten dotyczy również tych państw członkowskich, które już skorzystały z pożyczek do maksymalnej wysokości wskazanej w art. 14 ust. 5 rozporządzenia w sprawie RRF (6,8 % ich DNB) ⁽⁵⁾. Takie pismo należy, w miarę możliwości, przedstawić już wcześniej i powinno ono wskazywać kwotę wsparcia w formie pożyczki, o którą dane państwo zamierza wnioskować, jak również wstępny wykaz inwestycji i reform, które mają być wsparte za pomocą takich pożyczek. Ma to na celu zapewnienie większej przewidywalności budżetu oraz dalszych zachęt dla państw członkowskich do ubiegania się o takie wsparcie w formie pożyczki, przy jednoczesnym zastosowaniu zasad równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości, bez naruszenia terminu 31 sierpnia 2023 r., określonego w art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF.

Na podstawie informacji od wszystkich państw członkowskich Komisja bez zbędnej zwłoki przekaże Parlamentowi i Radzie przegląd wyrażonych intencji oraz zaproponuje sposób podziału dostępnych zasobów, przy uwzględnieniu między innymi potrzeb wnioskujących państw członkowskich oraz wniosków o wsparcie w formie pożyczki które zostały już złożone lub mają zostać złożone przez inne państwa członkowskie. Jeżeli wnioski o wsparcie w formie pożyczki przekroczyłyby dostępne kwoty, Komisja wzięłaby pod uwagę – zgodnie z potrzebą zapewnienia, aby RRP stanowiły kompleksową i odpowiednio zrównoważoną odpowiedź na sytuację gospodarczą i społeczną państw członkowskich – czy dodatkowe finansowanie, o które wnioskowano powyżej pułapu 6,8 %, przyczynia się do realizacji rozdziałów dotyczących REPowerEU.

⁽⁵⁾ DNB w 2019 r., wg danych z datą graniczną – maj 2020 r., jak w motywie 48 i załączniku I do rozporządzenia w sprawie RRF.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF wsparcia w formie pożyczki można udzielać do 31 grudnia 2023 r. W związku z tym wszystkie umowy pożyczki powinny wejść w życie do 31 grudnia 2023 r. Przed tą datą Komisja i zainteresowane państwa członkowskie powinny zatem podpisać umowy pożyczki, a Komisja powinna otrzymać opinie prawne potwierdzające, że wszystkie wymogi konstytucyjne i prawne związane z wejściem w życie tych umów zostały spełnione.

Wniosek o wsparcie w formie pożyczki musi być odpowiednio umotywowany i tym samym powinien zawierać w szczególności:

- uzasadnienie większych potrzeb finansowych;
- wykaz dodatkowych reform i inwestycji wraz z odpowiednimi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi;
- szacowane koszty zmienionego RRP.

Większe potrzeby finansowe mogą wynikać z:

- dodatkowych reform i inwestycji, w szczególności mających na celu sprostanie wyzwaniom związanym z zaleceniami dla poszczególnych krajów oraz z REPowerEU;
- obniżenia maksymalnego wkładu finansowego przydzielonego danemu państwu członkowskiemu, co spowodowało przesunięcie niektórych działań z bezwrotnego wsparcia do pożyczek, aby uniknąć obniżenia ogólnego poziomu ambicji przyjętego w planie. Takich wniosków o wsparcie w formie pożyczki nie trzeba by było uzasadniać dodatkowymi reformami ani inwestycjami;
- wnioskowania o pożyczkę na sfinansowanie działań określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU.

III. Płatności zaliczkowe

W celu zapewnienia koncentracji wsparcia finansowego na wstępie oraz wykorzystania tego wsparcia, aby szybciej reagować na obecny kryzys energetyczny, państwa członkowskie mogą wnioskować o płatności zaliczkowe w maksymalnej wysokości do 20 % dodatkowego finansowania potrzebnego w celu sfinansowania działań określonych w ich rozdziałach dotyczących REPowerEU. Potrzebne dodatkowe finansowanie może obejmować następujące źródła:

- nowe dochody z systemu handlu emisjami zgodnie z art. 21a;
- zasoby przesunięte z pobrewitowej rezerwy dostosowawczej zgodnie z art. 21b;
- zasoby przesunięte z programów polityki spójności zgodnie z art. 7;
- pożyczki z RRF zgodnie z art. 14;
- dodatkowe bezzwrotne wsparcie, po aktualizacji z czerwca 2022 r., zgodnie z art. 18.

Płatności zaliczkowe zostaną wypłacone w maksymalnie dwóch transzach: pierwsza płatność nastąpi w ciągu dwóch miesięcy po przyjęciu przez Komisję zobowiązania prawnego, o którym mowa w art. 23 rozporządzenia w sprawie RRF, a druga – w ciągu dwunastu miesięcy od wejścia w życie decyzji wykonawczej Rady w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału dotyczącego REPowerEU.

Płatności odpowiadające płatnościom zaliczkowym będą uzależnione od dostępnych zasobów, a zwłaszcza od dostępności środków finansowych z rachunku NextGenerationEU, skutecznego wcześniejszego przesunięcia zasobów z programów objętych zarządzaniem dzielonym, środków zatwierdzonych w rocznym budżecie UE oraz dochodów zgodnych z art. 21a. Żadna z dwóch transz płatności zaliczkowych na poczet zasobów przesuwanych na podstawie art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów nie przekroczy łącznie 1 mld EUR dla wszystkich państw członkowskich. Płatności zaliczkowe zostaną wypłacone po dokonaniu oceny wszystkich wniosków złożonych przez państwa członkowskie oraz, w razie potrzeby, w sposób proporcjonalny, aby nie przekroczyć ogólnego pułapu 1 mld EUR. Wkład finansowy oraz, w stosownych przypadkach, kwota wsparcia wypłacanego w formie pożyczki zostaną proporcjonalnie dostosowane, aby uwzględnić wspomniane powyżej dodatkowe płatności zaliczkowe związane z rozdziałami dotyczącymi REPowerEU.

IV. Zmiana planu w celu uwzględnienia aktualizacji nowego maksymalnego wkładu finansowego

Na podstawie art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie mogą zaktualizować RRP w celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego obliczonego zgodnie z art. 11 ust. 2. 30 czerwca 2022 r. Komisja opublikowała aktualizację maksymalnego wkładu finansowego dla wszystkich państw członkowskich ⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ Nota Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 30 czerwca 2022 r. „RRF: Update of the maximum financial contribution” [„RRF: Aktualizacja maksymalnego wkładu finansowego”].

Należy zauważyć, że zmienione RRP powinny pozostać równie ambitne jak plany pierwotne (lub jeszcze bardziej ambitne) i nadal spełniać wszystkie kryteria oceny zawarte w rozporządzeniu w sprawie RRF. W szczególności państwa członkowskie muszą nadal skutecznie stawiać czoła wszystkim wyzwaniom określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej grupie tych wyzwań, jak również skupiać się na priorytetach transformacji ekologicznej i cyfrowej.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie mogą zaproponować dostosowanie działań oraz powiązanych z nimi kamieni milowych i wartości docelowych w celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego. Podczas oceny tych zmian (w powiązaniu, w stosownych przypadkach, z art. 14, w odniesieniu do dodatkowych działań związanych ze wsparciem w formie pożyczki) Komisja rozważy:

- czy państwo członkowskie wykazało związek między proponowanymi zmianami a aktualizacją maksymalnego wkładu finansowego;
- ogólne skutki wszystkich zmian proponowanych w zmienionym RRP, w tym nowych działań oraz działań o zwiększonej skali określonych w rozdziałach dotyczących REPowerEU, w świetle wszystkich kryteriów oceny, które musi spełniać dany plan.

Aktualizacji RRP w celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF można dokonać tylko raz i nie później niż przed końcem 2023 r. Umowę w sprawie finansowania należy zmienić w 2023 r., aby odzwierciedlić aktualizację maksymalnego wkładu finansowego i zaciągnąć prawne zobowiązanie do przeznaczenia kwoty równej 30 % wkładu finansowego obliczonej zgodnie z załącznikiem III do rozporządzenia w sprawie RRF. Aby zoptymalizować ten proces, zdecydowanie zachęca się państwa członkowskie, aby do 30 kwietnia 2023 r. przedstawiły jeden zmieniony plan obejmujący zarówno zmiany określone w art. 18 ust. 2, jak i wprowadzenie rozdziału dotyczącego REPowerEU.

Przykładowe rodzaje zmian, które zgodnie z powyższym można zaproponować na podstawie art. 18 ust. 2, obejmują:

- zwiększenie kwoty wsparcia w formie pożyczki lub przesunięć, aby zrekompensować zmniejszenie wkładu finansowego;
- zwiększenie lub zmniejszenie wartości docelowych, lub ich spójnego zestawu, wraz z proporcjonalną zmianą szacowanego kosztu danego działania lub danych działań;
- dodanie lub usunięcie działań w związku ze zmianą wkładu finansowego;
- zmianę w harmonogramie realizacji niektórych kamieni milowych lub wartości docelowych, albo dostosowanie opisów działania oraz kamienia milowego/wartości docelowej, na które wpływa zmiana wkładu finansowego.

Państwa członkowskie mogą również zaproponować zmiany kamieni milowych i wartości docelowych kilku powiązanych działań, aby uwzględnić zmianę wkładu finansowego, na przykład w formie połączenia kilku małych, powiązanych działań w jedno. W takim przypadku państwo członkowskie musiałoby zastąpić określone kamienie milowe i wartości docelowe oraz odpowiednio rozszerzyć ambicję lub zwiększyć jej poziom w odniesieniu do innych kamieni milowych i wartości docelowych, pod warunkiem że ogólne szacowane koszty danego planu odpowiadają zaktualizowanemu wkładowi finansowemu lub go przekraczają, a państwo członkowskie wykaże związek między zmianą przydziału a proponowanymi zmianami w planie. Przy uzasadnianiu zmniejszenia poziomu ambicji i szacowanych kosztów niektórych działań w danym komponencie, przy jednoczesnym zwiększeniu szacowanych kosztów i poziomu ambicji innych działań, można rozważyć zmniejszenie lub zmianę wkładu finansowego.

Korekta w dół

Jeżeli ostateczny maksymalny wkład finansowy został obniżony, państwa członkowskie zachęca się do dalszej realizacji RRP z wykorzystaniem alternatywnych źródeł finansowania. W ramach RRF znaczącą alternatywę stanowią pożyczki z RRF na podstawie art. 14, podobnie jak przesunięcia z innych funduszy UE lub wykorzystanie źródeł krajowych. Państwa członkowskie mogą również, zgodnie z art. 21c pkt 2, zrekompensować zmniejszenie maksymalnego wkładu finansowego dodatkowym finansowaniem na rzecz rozdziału dotyczącego REPowerEU przez włączenie istniejących kwalifikujących się działań do swoich rozdziałów dotyczących REPowerEU, do kwoty szacowanych kosztów równej obniżce maksymalnego wkładu finansowego zgodnie z art. 11 ust. 2. Obniżka ta zostanie obliczona w formie porównania różnicy między maksymalnym wkładem finansowym na podstawie prognozy PKB na 2020 i 2021 r. (pomniejszonym o koszty administracyjne) a ostatecznym maksymalnym wkładem finansowym opublikowanym przez Komisję po zaznajomieniu się z ostatecznymi danymi dotyczącymi PKB (pomniejszonym o koszty administracyjne). W praktyce, Komisja obliczy szacowane koszty w oparciu o szacowane koszty części działań, które znalazły się już w przyjętych decyzjach wykonawczych Rady, które to koszty zostałyby przesunięte do rozdziału dotyczącego REPowerEU (z wyjątkiem nowych działań, w którym to przypadku potrzebne będą nowe szacunki kosztów).

Korekta w górę

Państwa członkowskie, które po aktualizacji mają wyższy maksymalny wkład finansowy, mogą wykorzystać dostępne dodatkowe środki finansowe i zaproponować stosowne nowe reformy i inwestycje lub zwiększyć skalę reform i inwestycji już przewidzianych. Zdecydowanie zachęca się te państwa do pełnej alokacji dodatkowych dochodów na cele REPowerEU, przy uwzględnieniu zaleceń dla poszczególnych krajów z 2022 r. i – w stosownych przypadkach – z 2023 r. Aby w pełni wykorzystać zwiększony maksymalny wkład finansowy, szacowane koszty zmienionych planów tych państw powinny odpowiadać co najmniej zaktualizowanemu maksymalnemu wkładowi finansowemu.

Państwa członkowskie o wyższym maksymalnym wkładzie finansowym mogą skorzystać z przepisu art. 18 rozporządzenia w sprawie RRF, by wnioskować o zmianę istniejących działań, pod warunkiem że uzasadnione zmiany są niezbędne, aby umożliwić wprowadzenie nowych lub zwiększonych działań, zwłaszcza tych określonych w rozdziałach dotyczących REPowerEU.

V. Zmiana lub zastąpienie planu w przypadku, w którym realizacja planu nie jest już możliwa – całkowicie lub częściowo – z uwagi na obiektywne okoliczności

Zgodnie z art. 21 rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie mogą zwrócić się z wnioskiem o zmianę planu, jeżeli z uwagi na obiektywne okoliczności nie jest już możliwe osiągnięcie co najmniej jednego kamienia milowego zawartego w ich RRP lub co najmniej jednej wartości docelowej zawartej w ich RRP. W zmienionym planie należy jednak nadal uwzględnić wszystkie odpowiednie zalecenia dla poszczególnych krajów lub ich znaczną grupę, jak również wszystkie pozostałe kryteria oceny przewidziane w rozporządzeniu w sprawie RRF.

Agresja Rosji przeciwko Ukrainie drastycznie wpłynęła na ceny energii oraz materiałów budowlanych. Spowodowało to również dalsze obciążenie globalnych łańcuchów dostaw. Skala tych zmian była niemożliwa do przewidzenia w chwili tworzenia instrumentu ani w czasie, gdy większość państw członkowskich przedstawiała swoje plany odbudowy i zwiększania odporności. Zmiany te mogą mieć bezpośredni wpływ na realizację niektórych inwestycji ujętych w planach oraz można się na nie powołać jako na obiektywne okoliczności będące podstawą wniosku składanego na podstawie art. 21.

Obiektywne okoliczności mogą sprawić, że realizacja danego działania nie będzie już możliwa przy szacowanym poziomie kosztów lub efektywności, lub doprowadzić do znalezienia lepszego rozwiązania alternatywnego, które w większym stopniu przyczyni się do osiągnięcia tych samych celów rozporządzenia w sprawie RRF lub 11 kryteriów oceny. W takich przypadkach państwo członkowskie będzie musiało przedstawić obiektywne elementy stanowiące podstawę nieoczekiwanej nieskuteczności wdrożenia pierwotnego działania zgodnie z pierwotnym planem oraz wykazać, że proponowane rozwiązanie alternatywne jest lepiej dostosowane do osiągnięcia zamierzonych celów tego działania. Na przykład państwo członkowskie może przedstawić dowody na to, że alternatywne działanie jest bardziej opłacalne lub lepiej sprzyja osiągnięciu celów politycznych danej reformy lub inwestycji.

Ze względu na znaczenie celów REPowerEU w stawianiu czoła obecnym wyzwaniom, w zmienionym rozporządzeniu w sprawie RRF wyraźnie zaznaczono, że obiektywną okolicznością na podstawie art. 21 może również stanowić potencjalny konflikt między istniejącym działaniem określonym w decyzji wykonawczej Rady a celami REPowerEU. W poszczególnych przypadkach Komisja oceni, czy państwo członkowskie wykazało w tym zakresie obiektywnie weryfikowalne fakty.

Gdy przy zmianie planu państwa członkowskie powołują się na art. 21, są one odpowiedzialne za odpowiednie uzasadnienie proponowanych zmian oraz mogą wybrać rodzaj dowodów i informacji, które chcą przedstawić na poparcie swoich argumentów. O zakresie informacji, które należy przedstawić, decyduje rodzaj i charakter zmian oraz przywołane obiektywne okoliczności. Przykładowo państwa członkowskie nie muszą dostarczać dowodów na wystąpienie powszechnie znanych okoliczności (np. braków w łańcuchach dostaw), ale powinny przedstawić szczegółowe informacje na temat wpływu tych zdarzeń na ich działania oraz na konkretne kamienie milowe i wartości docelowe.

Poniższe scenariusze mogą służyć jako przykłady rodzajów zmian dokonywanych na podstawie art. 21 oraz informacji, które państwa członkowskie musiałyby przedstawić⁽⁷⁾:

- państwo członkowskie proponuje zmianę wartości docelowej w zakresie liczby budynków lub powierzchni użytkowej, które należy poddać renowacji, ze względu na znaczny wzrost cen materiałów budowlanych. Na poparcie swojego wniosku przedstawia informacje dotyczące inflacji w sektorze budowlanym swojej gospodarki i dostosowuje wartość docelową proporcjonalnie do zwiększonych kosztów, usuwa działanie, albo wnioskuje o dodatkowe finansowanie na pokrycie zwiększonych szacowanych kosztów (w każdym przypadku przedstawia niezbędne dowody dotyczące kosztów);

(7) Przykłady te mają charakter wyłącznie poglądowy i w żaden sposób nie przesądzają o tym, jak Komisja oceni uzasadnienie przedstawione przez dane państwo członkowskie.

- państwo członkowskie proponuje wykreślenie inwestycji polegającej na zamówieniu superkomputera, ze względu na braki w łańcuchu dostaw półprzewodników. Do wniosku dołącza zwięzły przegląd prób podjętych przez organy w celu zamówienia odpowiedniego produktu oraz, jeśli to możliwe, dowody na niepowodzenie postępowania o udzielenie zamówienia;
- państwo członkowskie proponuje zmianę warunków kamienia milowego związanego z wymianą kotłów w gospodarstwach domowych, polegającą na wyłączeniu kotłów gazowych z zakresu wsparcia, ponieważ ich zamawianie jest sprzeczne z celami REPowerEU, co zgodnie z rozporządzeniem w sprawie REPowerEU, stanowi obiektywne okoliczności;
- państwo członkowskie określa znacznie bardziej opłacalny sposób budowy węzła transportowego i chce zmienić stosowne specyfikacje techniczne w odpowiednim kamieniu milowym. Do wniosku dołącza notę wyjaśniającą rodzaj analizy, przeprowadzonej w celu wykazania, że nowa metoda byłaby bardziej opłacalna i doprowadziłaby do takich samych rezultatów ogólnych;
- państwo członkowskie chciałoby zmienić cechy elektrowni wodnej, ażeby mogła ona zapewnić znacznie lepszą produkcję energii mimo nieco wyższych kosztów. Państwo członkowskie przedstawia krótką analizę sposobu, w jaki nowe cechy elektrowni wodnej poprawiłyby jej ogólną wydajność, a także zaktualizowane szacunki kosztów działania.

Proponowane zmiany nie powinny obniżać ogólnej ambicji RRP, powinny zapewnić, aby plany nadal były zgodne z zaleceniami dla poszczególnych krajów, i nie powinny powodować przesunięcia realizacji na ostatnie lata obowiązywania RRF. Ponadto działania zastępujące działania uznane za niemożliwe do realizacji powinny w miarę możliwości przyczynić się do realizacji celów REPowerEU (np. odejście od używania kotłów gazowych na rzecz pomp ciepła).

Scenariusz	Podstawa prawna
Dodanie do RRP rozdziału dotyczącego REPowerEU	Art. 21c
Dostosowanie działań w ramach RRP po aktualizacji maksymalnego wkładu finansowego	Art. 18 ust. 2
Zmiana działań w ramach RRP z uwagi na obiektywne okoliczności, z powodu których realizacja zaplanowanych działań nie jest już możliwa	Art. 21
Dodanie do RRP nowych działań, aby zaciągnąć dodatkowe pożyczki z RRF	Art. 14
Połączenie dowolnych z powyższych scenariuszy	Art. 14, art. 18 ust. 2, art. 21 lub 21c

CZĘŚĆ II

WYTYCZNE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA I PREZENTACJI ADDENDUM

W niniejszej sekcji omówiono ogólne wytyczne dotyczące opracowania i prezentacji addendum do RRP, w tym przygotowania rozdziału dotyczącego REPowerEU. W całej niniejszej części termin „zmiana” jest używany w odniesieniu do wszystkich zmian w RRP, niezależnie od podstawy prawnej. Zmieniając swoje plany, państwa członkowskie powinny przedstawić dowody powiązane z kryteriami oceny określonymi w rozporządzeniu w sprawie RRF, a także zaktualizowane informacje, o których mowa w art. 18 i 21c rozporządzenia w sprawie RRF.

Zakres przekazywanych nowych informacji powinien być proporcjonalny do zmian proponowanych w addendum. Jeżeli proponowane zmiany nie mają wpływu na daną sekcję, wypełnienie odpowiedniej części szablonu nie jest konieczne. Przedłożenia rozdziału dotyczącego REPowerEU należy dokonać w formie przedłożenia dodatkowego komponentu tych specjalnych reform i inwestycji. Zmiana struktury już przyjętego planu nie jest konieczna i należy unikać wszelkich powtórzeń.

Część II jest podzielona na dwie główne sekcje: jedna zawiera wytyczne dotyczące przygotowywania rozdziałów dotyczących REPowerEU, a druga wytyczne dotyczące informacji, które należy przedłożyć przy przeprowadzaniu ogólnej zmiany RRP.

I. Rozdział dotyczący REPowerEU

1. Reformy i inwestycje

Działania przewidziane w rozdziałach dotyczących REPowerEU to nowe reformy i inwestycje rozpoczęte 1 lutego 2022 r. lub później, albo część reform i inwestycji, które zawarto w już przyjętych decyzjach wykonawczych Rady (z terminem rozpoczęcia 1 lutego 2020 r. lub później), a których skalę zwiększono. W przypadku tej drugiej możliwości w rozdziale dotyczącym REPowerEU uwzględnia się jedynie tę część istniejącego działania, której skalę zwiększono. Państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy zmniejszono, zgodnie z art. 11 ust. 2, mogą uwzględnić działania z już przyjętych decyzji wykonawczych Rady, nawet jeżeli skala tych działań nie została zwiększona, do kwoty szacowanych kosztów równej zmniejszeniu maksymalnego wkładu finansowego. W praktyce oznacza to, że w tych przypadkach rozdział dotyczący REPowerEU zawierałby części działań uwzględnionych w już przyjętych decyzjach wykonawczych Rady, których całkowite koszty są równe zmniejszeniu maksymalnego wkładu finansowego lub od niego niższe.

Działanie o zwiększonej skali powinno powodować znaczne zwiększenie poziomu ambicji działania pierwotnego. Należy to odzwierciedlić przy opracowywaniu odpowiednich kamieni milowych i wartości docelowych lub przy określaniu ich poziomu. Państwo członkowskie może na przykład zachować działanie w istniejącym komponencie RRP, ale znacząco podwyższyć cel w rozdziale dotyczącym REPowerEU, aby skorzystać z nowo dostępnego finansowania. Przykładowo – wzrost zdolności wytwarzania energii elektrycznej z OZE z 1 000 MW do 1 300 MW zostanie przedstawiony jako zwiększenie skali o 300 MW; a zwiększenie liczby budynków poddanych renowacji (i osiągnięcie oszczędności energii powyżej 30 %) z 20 000 do 30 000 lokali mieszkalnych zostałyby uznane za zwiększenie skali działania o 10 000 lokali mieszkalnych.

Należy przypomnieć, że reformy i inwestycje powinny również przyczynić się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów, w tym w zaleceniach przyjętych przez Radę w ramach cyklu semestru 2022, 2023 i kolejnych cykli, do czasu, gdy państwo członkowskie przedłoży zmieniony RRP. Zalecenia dla poszczególnych krajów z 2022 r. odnoszą się między innymi do wyzwań energetycznych, z którymi zmagają się państwa członkowskie. Jeżeli plany odbudowy i zwiększania odporności, w tym plany zawierające rozdział dotyczący REPowerEU, nie spełniają kryteriów oceny w zadowalający sposób, nie można ich ocenić pozytywnie, ani udostępnić na ich potrzeby dodatkowego finansowania.

Z uwagi na pilny charakter wyzwań, z którymi zmagają się UE, oraz napięty harmonogram ukończenia działań w ramach RRF (zgodnie z którym ostatnie kamienie milowe/wartości docelowe należy zrealizować do sierpnia 2026 r.), zachęca się państwa członkowskie, by w jak największym stopniu korzystały z działań już uwzględnionych w przyjętych decyzjach wykonawczych Rady, aby przyczynić się do osiągnięcia celów REPowerEU w odpowiednim czasie.

2. Przykłady środków, które można uwzględnić w rozdziałach dotyczących REPowerEU

- a) *poprawa infrastruktury energetycznej, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego, w tym LNG, w szczególności w celu umożliwienia dywersyfikacji dostaw w interesie Unii jako całości*

Cel ten dotyczy infrastruktury energetycznej umożliwiającej dywersyfikację dostaw gazu do państw członkowskich, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw, nie zagrażając jednak realizacji długoterminowych celów energetycznych i klimatycznych UE. Obejmuje to terminale LNG, takie jak pływające jednostki magazynowe i pływające jednostki regazyfikacji, gazociągi, a także inne komponenty sieci gazowej, w tym stacje pomiarowe, tłocznie lub magazyny gazu.

Ponadto działania związane z infrastrukturą naftową i instalacjami naftowymi, niezbędnymi, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw, można uwzględnić w rozdziale dotyczącym REPowerEU jedynie w przypadku państw członkowskich w szczególności sposób zależnych od rosyjskiej ropy naftowej ze względu na swoje położenie geograficzne i objętych nadzwyczajnym czasowym odstępstwem od zakazów wymienionych w art. 3m ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 833/2014.

Inwestycje w infrastrukturę gazową, a także w infrastrukturę naftową w przypadku państw członkowskich, o których mowa powyżej, należy w miarę możliwości dostosować do wyników oceny dodatkowych potrzeb w zakresie infrastruktury energetycznej, o której to ocenie mowa w komunikacie Komisji w sprawie REPowerEU z 8 marca 2022 r. oraz w rozmowach z państwami członkowskimi w ramach regionalnych grup wysokiego szczebla w kontekście polityki TEN-E, których wynik odzwierciedlono w załączniku III do planu REPowerEU z 18 maja 2022 r.

Ze względu na ukierunkowanie na najpilniejsze potrzeby w zakresie bezpieczeństwa dostaw, a także pod warunkiem otrzymania pozytywnej oceny Komisji, w odniesieniu do działań służących poprawie infrastruktury energetycznej, niezbędnych, aby sprostać potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii, będzie można skorzystać z odstępstwa od zasady DNSH. W tym celu państwa członkowskie będą musiały przedstawić odpowiednie informacje, aby uzasadnić kwalifikowalność do tego odstępstwa (zob. pkt B) poniżej).

W przypadku działań przyczyniających się do bezpieczeństwa dostaw energii państwa członkowskie zachęca się również do zwrócenia uwagi na wymiar cyberbezpieczeństwa projektów, aby w jak największym stopniu zminimalizować potencjalne ryzyko zakłóceń w dostawach energii.

b) *zwiększenie efektywności energetycznej budynków i krytycznej infrastruktury energetycznej, obniżenie emisyjności przemysłu, zwiększenie produkcji i wykorzystania zrównoważonego biometanu oraz czystego lub odnawialnego wodoru, a także zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych i przyspieszenie procesu jej wdrażania*

1) Obejmuje to działania takie jak renowacje budynków służące poprawie efektywności energetycznej, w tym działania na rzecz: zwiększenia efektywności energetycznej lub integracji odnawialnych źródeł energii, obniżenia emisyjności systemów ciepłowniczych i chłodniczych, efektywności energetycznej efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych, a także opłacalne udoskonalenia w zakresie efektywności energetycznej przedsiębiorstw, a mianowicie działania mające na celu wdrożenie zaleceń wynikających z audytów energetycznych. Działania takie zmniejszyłyby zależność od paliw kopalnych i wsparłyby wdrażanie energii ze źródeł odnawialnych. Cel ten można zrealizować na przykład poprzez:

- udzielenie wsparcia na rzecz renowacji i technologii poprawiających charakterystykę energetyczną budynków np. średnio o co najmniej 30 % (przy zachowaniu preferencyjnego dostępu do takiego wsparcia dla budynków o najlepszej charakterystyce i gospodarstw domowych o niskich dochodach);
- obniżenie emisyjności systemów ciepłowniczych i chłodniczych, aby stały się one efektywne, w tym za pomocą pomp ciepła (w tym hybrydowych pomp ciepła), wysoce energooszczędnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych, fotowoltaiki, magazynowania energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej na miejscu, inteligentnych termostatów itp.;
- wprowadzenie specjalnych instrumentów finansowych lub wniesienie wkładu na rzecz gwarancji InvestEU w celu wsparcia inwestycji w renowację energetyczną budynków (w tym renowację budynków mieszkalnych i niemieskalnych o najlepszej charakterystyce, obniżenie emisyjności systemów ciepłowniczych oraz instalację odnawialnych źródeł energii na miejscu);
- ustanowienie krajowych lub regionalnych instrumentów pomocy technicznej wspierających opracowanie obszernej listy stabilnych finansowo projektów w zakresie efektywności energetycznej i renowacji budynków, przyciągających prywatnych inwestorów;
- utworzenie lub wsparcie istniejących krajowych funduszy efektywności energetycznej poprzez wprowadzenie specjalnych instrumentów finansowych na rzecz efektywności energetycznej i renowacji budynków;
- aktualizację przepisów dotyczących budownictwa i budynków w celu wprowadzenia wymogu, aby nowe przedsięwzięcia budowlane i renowacyjne były bardziej energooszczędne;
- środki legislacyjne mające na celu wprowadzenie wymogu obowiązkowej instalacji inteligentnych liczników energii w budynkach.

2) Cel polegający na obniżeniu emisyjności przemysłu omówiono bardziej szczegółowo w ramce poniżej.

3) Cel polegający na wspieraniu wprowadzania zrównoważonego biometanu i wodoru obejmuje inwestycje mające na celu zwiększenie zdolności produkcyjnych w zakresie zrównoważonego biometanu i jego wykorzystania (w tym połączeń umożliwiających jego mieszanie w infrastrukturze gazowej) oraz w zakresie wodoru odnawialnego ⁽⁸⁾ (w tym zwiększenie odpowiednich zdolności wytwarzania energii odnawialnej niezbędnych do jego produkcji). Cel ten odnosi się także do inwestycji w zdolności produkcyjne w zakresie czystego wodoru ⁽⁹⁾ oraz w specjalną infrastrukturę wodorową, w tym rurociągi, magazyny i terminale portowe.

Zgodnie z unijną strategią w zakresie wodoru odpowiednie reformy z nim związane mogłyby polegać na stworzeniu zachęt do inwestowania w produkcję lub wykorzystanie zrównoważonego biometanu i biogazu (kontyngenty, kontrakty różnicowe) lub reform mających na celu opracowanie stosownych ram legislacyjnych i systemów regulacyjnych w odniesieniu do produkcji, wykorzystania, transportu i magazynowania czystego lub odnawialnego wodoru, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów, w których trudno jest obniżyć emisyjność.

⁽⁸⁾ Wodór odnawialny oznacza wodór produkowany z energii odnawialnej zgodnie z metodyką dotyczącą odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego określoną w dyrektywie (UE) 2018/2001 oraz odpowiednich aktach wykonawczych i delegowanych.

⁽⁹⁾ Za punkt odniesienia w zakresie czystego wodoru mogą posłużyć Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (2022/C 426/01). Wodór produkowany w procesie pirolizy gazu lub reformingu parowego metanu z wychwytywaniem i składowaniem dwutlenku węgla nie może otrzymać wsparcia w ramach celu dotyczącego produkcji i wykorzystania czystego i odnawialnego wodoru.

- 4) Cel polegający na zwiększeniu udziału energii ze źródeł odnawialnych i przyspieszeniu procesu wdrażania takiej energii obejmuje działania na rzecz zwiększenia zdolności jej wytwarzania, wzmocnienia lub modernizacji sieci niezbędnej do integracji odnawialnych źródeł energii i odpowiedniego magazynowania energii, a także reformy przyspieszające wydawanie pozwoleń na projekty związane z energią ze źródeł odnawialnych, w tym ich podłączenie do sieci.

Reformy powinny służyć uproszczeniu i przyspieszeniu wydawania pozwoleń na projekty związane z odnawialnymi źródłami energii, w tym na przykład na cyfryzację procedur, wprowadzenie punktu kompleksowej obsługi wydawania pozwoleń środowiskowych, lub usprawnienie planowania (przestrzennego), w tym wyznaczenie obszarów szczególnie odpowiednich, aby rozwijać w nich energię ze źródeł odnawialnych. Reformom powinno towarzyszyć niezbędne podniesienie kwalifikacji pracowników administracyjnych oraz zwiększenie ich liczby, aby mogli oni sprostać przyspieszonemu wydawaniu pozwoleń w przypadku wzrostu liczby wniosków, a także inne środki zwiększające zdolności administracyjne, takie jak poprawa jakości narzędzi i usprawnienie przepływu pracy.

W szczególności w odniesieniu do sektora ciepłowniczego cel ten można zrealizować poprzez:

- specjalne instrumenty finansowe lub inny rodzaj wsparcia, zachęty oparte na dotacjach lub bodźce podatkowe dotyczące inwestycji w wysoce energooszczędne systemy grzewcze i ciepłownicze wykorzystujące energię ze źródeł odnawialnych, w tym zachęty dla konsumentów do instalowania pomp ciepła i urządzeń wykorzystujących energię słoneczną termiczną lub podłączania się do nowoczesnych efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych i ciepło odpadowe;
- planowane programy zastąpienia systemów grzewczych wykorzystujących paliwa kopalne technologiami odnawialnymi (ciepło ze źródeł odnawialnych, systemy ciepłownicze oparte na energii ze źródeł odnawialnych, wykorzystanie przemysłowego ciepła odpadowego i sieci chłodniczych);
- modernizację systemów ciepłowniczych w celu zastąpienia paliw kopalnych pompami ciepła lub źródłami odnawialnymi, optymalizację temperatur roboczych, zmniejszenie strat ciepła w sieci ciepłowniczej, modernizację podstacji, stosowanie cyfrowego sterowania, zwiększenie możliwości akumulacji ciepła.

ba) *rozwiązanie problemu ubóstwa energetycznego*

Zgodnie z zasadami Europejskiego filaru praw socjalnych rozdziały dotyczące REPowerEU mogą obejmować również działania mające na celu strukturalne wyeliminowanie podstawowych przyczyn **ubóstwa energetycznego** dzięki długoterminowym inwestycjom i reformom między innymi w zakresie efektywności energetycznej, działań na rzecz renowacji budynków oraz ochrony konsumentów i wzmocnienia ich pozycji. Takie reformy i inwestycje powinny zapewnić wystarczający poziom wsparcia finansowego na potrzeby strukturalnego zmniejszenia zapotrzebowania na energię gospodarstw domowych o niskich dochodach (do 100 % kosztów) oraz przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz przedsiębiorstw z sektorów energochłonnych, doświadczających poważnych trudności z powodu wysokich rachunków za energię.

Do działań, które mogą przyczynić się do realizacji tych celów, należą ⁽¹⁰⁾:

- wsparcie finansowe na rzecz systemów efektywności energetycznej, w tym za pomocą specjalnych instrumentów finansowych;
- programy mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię elektryczną skierowane do gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, w tym MŚP, które mają trudności z powodu wysokich rachunków za energię;
- dodatki finansowe do innych programów w ramach RRP na potrzeby zwiększenia intensywności pomocy dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, np. na renowacje służące poprawie efektywności energetycznej;
- programy dotacji na renowację energetyczną lub instalację rozwiązań grzewczych;
- wspieranie i propagowanie społeczności energetycznych;
- programy edukacji energetycznej mające na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie oszczędności energii, ukierunkowane zwłaszcza na wzorce wysokiego zużycia energii i na konsumentów zużywających duże ilości energii;
- wdrożenie punktów kompleksowej obsługi zapewniających rzeczywiste doradztwo i pomoc (nie tylko informacje) co do możliwości renowacji budynków, świadectw charakterystyki energetycznej i zaleceń dotyczących audytów energetycznych;
- reformy uwzględniające poziom efektywności energetycznej w kontekście ustalania czynszu za lokale mieszkalne i użytkowe.

⁽¹⁰⁾ Aby zapoznać się z dodatkowymi przykładami działań, zob. komunikat „Reakcja na rosnące ceny energii: zestaw działań i środków wsparcia”, COM(2021) 660 final.

bb) *zachęcanie do zmniejszenia zapotrzebowania na energię*

Cel polegający na zachęcaniu do zmniejszenia zapotrzebowania na energię dotyczy działań ukierunkowanych na procesy produkcyjne/świadczenie usług przez przedsiębiorstwa i jest związany z kwestiami omówionymi w specjalnej sekcji poniżej (wzmocnienie europejskiej bazy przemysłowej). Przykładem łączącym odpowiednie koszty energii z działaniami strukturalnymi może być tymczasowa rekompensata finansowa za straty w produkcji wynikające z krótkoterminowego zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną, której towarzyszy wymóg przeprowadzenia inwestycji o długoterminowych skutkach zgodnych z celami REPowerEU (takiej jak obniżenie intensywności emisji gazów cieplarnianych z produkcji przedsiębiorstwa ⁽¹⁾ do połowy 2026 r., na przykład poprzez przejście na energię ze źródeł odnawialnych lub podjęcie działań na rzecz oszczędzania energii).

Inwestycje w zmniejszenie zapotrzebowania na energię można również uzupełnić reformami zapewniającymi zachęty regulacyjne do długotrwałej poprawy efektywności energetycznej, a mianowicie:

- wdrożeniem punktów kompleksowej obsługi zapewniających doradztwo i pomoc (nie tylko informacje) co do możliwości renowacji budynków, świadectw charakterystyki energetycznej i zaleceń dotyczących audytów energetycznych;
- programami zachęcającymi do renowacji energetycznej budynków lub instalacji rozwiązań grzewczych, jak opisano w lit. b) pkt 1.

c) *rozwiązanie problemu wąskich gardeł w wewnętrznym i transgranicznym przesyłaniu energii i jej wewnętrznej i transgranicznej dystrybucji, wspieranie magazynowania energii elektrycznej, przyspieszenie wprowadzania odnawialnych źródeł energii i wspieranie bezemisyjnego transportu oraz powiązanej z nim infrastruktury, w tym kolejowej*

Przykłady działań związanych z przesyłaniem, dystrybucją i magazynowaniem energii:

- instalacje do magazynowania energii elektrycznej w szczególności w celu wsparcia wdrażania zasobów odnawialnych lub zminimalizowania ograniczeń przesyłowych;
- rozwój krajowych sieci dystrybucji i przesyłania energii elektrycznej, zwłaszcza w celu rozwiązania problemu wąskich gardeł i propagowania dalszego wprowadzania odnawialnych źródeł energii;
- budowa elektroenergetycznych połączeń wzajemnych;
- reformy taryf i ułatwienie projektów z zakresu podłączenia do sieci;
- reformy mające na celu zwiększenie elastyczności systemu energetycznego;
- ustanowienie przejrzystych harmonogramów modernizacji sieci dystrybucyjnych i przesyłowych oraz aukcji energii odnawialnej.

Przykłady działań związanych z bezemisyjnym transportem obejmują inwestycje lub reformy służące wdrożeniu:

- pojazdów o zerowej emisji spalin, takich jak pojazdy w 100 % elektryczne lub zasilane wodorowymi ogniwami paliwowymi, oraz bezemisyjnych statków/samolotów;
- odnowionych i zmodernizowanych bezemisyjnych środków transportu oraz infrastruktury pojazdów i statków/samolotów o zerowej emisji spalin;
- bezemisyjnego taboru kolejowego, jak również infrastruktury kolejowej i związanych z nią podsystemów taboru bezemisyjnego; punktów ładowania pojazdów elektrycznych, modernizacji połączeń z siecią elektroenergetyczną, stacji tankowania wodoru lub systemów dróg elektrycznych;
- reform ram regulacyjnych w celu propagowania modernizacji małych samochodów napędzanych silnikami spalinowymi wewnętrznego spalania i przekształcenia ich w pojazdy elektryczne poprzez przyspieszenie procedury homologacji typu w zakresie modernizacji; zachęt dla sektora modernizacji i konsumentów (bodźców podatkowych, korzystnych warunków kredytów i pożyczek lub dotacji na inwestycje początkowe); opracowaniu kampanii informacyjnej;
- inwestycji w produkcję paliw lotniczych z wodoru odnawialnego oraz reform do niej zachęcających.

d) *wspieranie celów określonych w lit. a), b), ba), bb) i c) poprzez szybsze przekwalifikowywanie siły roboczej ukierunkowane na umiejętności ekologiczne i związane z nimi umiejętności cyfrowe oraz poprzez wspieranie łańcuchów wartości w zakresie surowców krytycznych i technologii związanych z transformacją ekologiczną*

⁽¹⁾ W przypadku wsparcia na rzecz instalacji objętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji zastosowanie będą miały kryteria określone w wytycznych technicznych dotyczących zasady „nie czyni poważnych szkód” oraz w załącznikach do decyzji wykonawczej Rady.

Cel dotyczący umiejętności ekologicznych i związanych z nimi umiejętności cyfrowych przyczynia się do wyposażenia siły roboczej w umiejętności i kompetencje konieczne do osiągnięcia celów energetycznych i klimatycznych, a w szczególności niezbędne, aby kluczowe sektory przemysłu przeszły na zeroemisyjność netto. Do przykładowych działań należą:

- podnoszenie i zmiana kwalifikacji siły roboczej poprzez szkolenia, narzędzia prognozowania, przy zwróceniu szczególnej uwagi na grupy niedostatecznie reprezentowane;
- przygotowanie zawodowe, staże i programy obserwacji pracy, w tym we współpracy z odpowiednimi przedsiębiorstwami;
- dostosowanie programów kształcenia i szkolenia oraz zapewnienie odpowiedniego poradnictwa edukacyjnego i zawodowego;
- zachęty do podnoszenia kwalifikacji obecnej siły roboczej i szkolenia wykwalifikowanych specjalistów w sektorze energii odnawialnej i sektorze budowlanym.

Cel dotyczący wspierania łańcuchów wartości w zakresie surowców krytycznych i technologii związanych z transformacją ekologiczną, w szczególności technologii przemysłu zeroemisyjnego netto, można osiągnąć poprzez działania zwiększające zdolności bazy technologicznej i produkcyjnej Unii w zakresie materiałów i komponentów czystej technologii, aby zwiększyć odporność i niezależność strategicznych łańcuchów wartości UE, w tym przez wzmocnienie gospodarki o obiegu zamkniętym (zob. specjalna ramka poniżej).

Wzmocnienie europejskiej bazy przemysłowej w kontekście wysokich cen energii

W konkluzjach z 15 grudnia 2022 r. Rada Europejska podkreśliła znaczenie ochrony europejskiej bazy ekonomicznej, przemysłowej i technologicznej w kontekście wysokich cen energii i nasilającej się konkurencji na świecie. Aby sprostać tym wyzwaniom i zwiększyć odporność gospodarczą i konkurencyjność Europy, Rada Europejska wezwała do skoordynowanej reakcji polegającej na uruchomieniu wszelkich odpowiednich narzędzi krajowych i unijnych.

W rozporządzeniu w sprawie REPowerEU uznano rolę przemysłu w kierowaniu procesem zmniejszania zależności UE od paliw kopalnych na rzecz dostaw bardziej zróżnicowanej i odnawialnej energii. Po pierwsze, przemysł produkcyjny ma największy udział w emisji gazów cieplarnianych w UE (22 %), w związku z czym szybkie obniżenie emisyjności procesów przemysłowych jest istotnym czynnikiem osiągnięcia zarówno celów klimatycznych, jak i celów REPowerEU. Po drugie, silna i innowacyjna baza produkcyjna, przemysłowa i technologiczna UE w kluczowych łańcuchach wartości czystych technologii ma istotne znaczenie dla zapewnienia, aby w miarę odchodzenia od paliw kopalnych na rzecz odnawialnych źródeł energii UE nie stała się nadmiernie zależna od państw trzecich pod względem sprzętu, komponentów i materiałów, niezbędnych dla gospodarki o zerowej emisji netto.

W tym kontekście, w ramach ogólnego wyważenia priorytetów REPowerEU, zachęca się państwa członkowskie, aby w swoich rozdziałach dotyczących REPowerEU przedstawiły propozycje działań i inwestycji, wspierających przejście przemysłu UE na technologie bezemisyjne lub niskoemisyjne na drodze do zeroemisyjności netto, przy zachowaniu obecnej i przyszłej konkurencyjności kluczowych unijnych sektorów czystych technologii oraz przy wsparciu zwiększania ich zdolności produkcyjnych i innowacyjnych, w tym w głównych segmentach ich łańcuchów dostaw, oraz, mówiąc bardziej ogólnie, przy zachowaniu atrakcyjności UE w skali światowej, jako miejsca inwestycji w strategiczne sektory czystych technologii. Takie wsparcie inwestycyjne (np. ulgi podatkowe lub inne formy wsparcia) należy połączyć z dodatkowymi reformami, które wzmocniłyby wpływ wsparcia finansowego.

Warto również przypomnieć, że państwa członkowskie mogą finansować inwestycje w aktywa długoterminowe oraz, w określonych sytuacjach, niektóre związane z nimi tymczasowe wydatki operacyjne (zarówno w ramach obowiązujących RRF, jak i rozdziałów dotyczących REPowerEU). Aby kwalifikować się do wsparcia w ramach RRF, te koszty operacyjne powinny stanowić integralną część reformy/inwestycji przyczyniającej się do spełnienia kryteriów oceny RRF oraz być ograniczone i współmierne do uzyskania zamierzonych długoterminowych wyników inwestycji (zob. np. praktyczne przykłady poniżej, które mogą stanowić odpowiedni sposób sprostania wyzwaniom wskazanym przez państwa członkowskie). Poniżej przedstawiono szereg przykładów ilustrujących rodzaje działań, które państwa członkowskie mogłyby włączyć do rozdziałów dotyczących REPowerEU, związanych z celami REPowerEU.

Art. 21c ust. 3 lit. b) – obniżenie emisyjności przemysłu oraz zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych i przyspieszenie procesu jej wdrażania

- Inwestycje w obniżenie emisyjności produkcji stali, na przykład w zastąpieniu procesów produkcji opartych na wielkim piecu procesami produkcji o zerowym lub niskim poziomie emisji, opartymi na elektryfikacji lub wodorze. Taki projekt mógłby również obejmować produkcję wodoru odnawialnego i pokrywać koszty operacyjne związane z tą inwestycją. Reforma towarzysząca mogłaby polegać na wprowadzeniu ulg podatkowych w przypadku badań naukowych i innowacji ukierunkowanych na nowe, przełomowe technologie bezemisyjne.
- Wsparcie produkcji części turbin wiatrowych (łopaty, podstawy, turbiny, kable). Można to połączyć z reformą ustanawiającą wiążącą krajową wartość docelową w zakresie dostaw energii wiatrowej oraz bardziej przewidywalne planowanie rozwoju i aukcji energii wiatrowej.
- Wsparcie produkcji części systemów fotowoltaicznych (polikrzem, wlewka i płytka, ogniwo, moduł, inwerter), w tym nakłady inwestycyjne. Można to połączyć z reformą wprowadzającą obowiązek stosowania paneli fotowoltaicznych na dachach dużych budynków o określonej powierzchni (np. biur, supermarketów, magazynów, parkingów) lub obowiązek stosowania pionowych dwustronnych paneli fotowoltaicznych na autostradach.

Art. 21c ust. 3 lit. d) – zachęcanie do zmniejszania zapotrzebowania na energię

- Programy dotacji na zakup i montaż pomp ciepła, w tym przemysłowych pomp ciepła. Finansowanie mogłoby również obejmować elementy związane z promowaniem dotacji i kampaniami informacyjnymi na temat audytów energetycznych, skierowanymi do MŚP. Reforma uzupełniająca inwestycję mogłaby polegać na określeniu terminu wycofania ogrzewania paliwami kopalnymi obiektów przemysłowych lub ustanowieniu wiążących planów obniżenia emisyjności na poziomie poszczególnych sektorów przemysłu lub zakładów.
- Inwestycje wspierające rozwój i upowszechnianie najlepszych technologii w zakresie wykorzystania ciepła odpadowego w energochłonnych gałęziach przemysłu. Wsparcie mogłoby również obejmować wsparcie uzupełniające instalacji (opracowanie projektu, licencje patentowe, szkolenie pracowników). Wsparcie mogłoby też przybrać formę ulg podatkowych. Państwa członkowskie mogłyby połączyć je z zachętami regulacyjnymi, takimi jak obowiązek wyposażenia niektórych rodzajów obiektów w niskotemperaturowe urządzenia do wytwarzania energii elektrycznej z ciepła odpadowego.

Art. 21c ust. 3 lit. e) – wspieranie magazynowania energii elektrycznej, przyspieszenie wprowadzania odnawialnych źródeł energii

- Centrum energetyczne łączące produkcję energii słonecznej z magazynowaniem dużych ilości energii na miejscu, jako część zakładu przemysłowego. Wsparcie mogłoby również pokryć niektóre koszty związane z inwestycją, takie jak koszt dostawy części zamiennych, koszty pracy związane z budową obiektów oraz koszty administracyjne. Reformy towarzyszące mogłyby obejmować uproszczenie procedur wydawania pozwoleń na budowę obiektów i ich podłączanie do sieci.
- System magazynowania energii umożliwiający ponowne wykorzystanie baterii (na przykład z pojazdów elektrycznych). Inwestycja mogłaby pokryć koszty zakupu używanych lub poddanych recyklingowi baterii. Inwestycję tę mogłaby uzupełniać reforma wzmacniająca obowiązki producentów samochodów elektrycznych w zakresie recyklingu.

Art. 21c ust. 3 lit. f) – wspieranie łańcuchów wartości w zakresie surowców krytycznych i technologii związanych z transformacją ekologiczną

- Zakład produkcji litu ze źródeł innych niż kopalne, pochodzącego z solanek geotermalnych (uzyskiwanego w procesie bezpośredniej ekstrakcji litu), w tym koszty etapu początkowego (np. licencji na odpowiednie patenty). Można by to połączyć z reformą zachęcającą do stosowania litu ze źródeł innych niż kopalne, także w sektorze motoryzacyjnym i w sektorze energii odnawialnej.
- Infrastruktura do wytwarzania katod i anod do produkcji baterii, w tym do ponownego wykorzystania i recyklingu baterii oraz do wytwarzania urządzeń produkcyjnych dla gigafabryk. Można by to połączyć z uproszczeniem procedur udzielania pozwoleń na budowę fabryk oraz z ambitnymi wartościami docelowymi w zakresie wykorzystania baterii pochodzących z recyklingu i normami w zakresie zasobooszczędności.

- Usprawnienia technologiczne rafinerii miedzi umożliwiające recykling wstępnie przetworzonego złomu elektronicznego w celu odzyskania przede wszystkim miedzi, cyny, niklu i metali szlachetnych, związanych z zieloną transformacją. Może to obejmować koszty przejściowe szkoleń w celu przekwalifikowania obecnego personelu oraz koszty związane ze zbieraniem i transportowaniem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Możliwa reforma uzupełniająca mogłaby obejmować ustanowienie wyższych wartości docelowych w zakresie selektywnego zbierania i ponownego wykorzystania/recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Jaki model wsparcia mogą rozważyć państwa członkowskie?

Konstrukcja odpowiedniego instrumentu wsparcia finansowego powinna zapewnić szybkie wchłanianie finansowania przez gałęzie przemysłu, które go potrzebują. W tym kontekście, przed stworzeniem nowych instrumentów finansowych można rozważyć zwiększenie skali istniejących systemów wsparcia i projektów. Istniejące w UE sojusze przemysłowe (w szczególności w zakresie baterii, fotowoltaiki, surowców krytycznych i wodoru) często mają wstępne wykazy projektów, które można by rozważyć pod kątem finansowania w ramach takich systemów wsparcia, jeżeli jest to konieczne i proporcjonalne. Można by również wesprzeć projekty, które uzyskały pozytywną ocenę w ramach funduszu innowacyjnego, ale nie przekroczyły progę finansowania.

Ponadto pożyczki z RRF oferują konkurencyjne warunki finansowania. Można zastosować szereg rozwiązań, umożliwiających przeniesienie na przedsiębiorców tych korzystnych warunków w zakresie kosztów inwestycji, na przykład:

- udzielanie pożyczek z RRF za pośrednictwem międzynarodowych instytucji finansowych, wielostronnych banków rozwoju i banków komercyjnych, aby zagwarantować, że pożyczki te zostaną szybko udostępnione bez korzystania z zasobów administracji publicznej;
- wykorzystanie gwarancji kredytowych w celu zmniejszenia ryzyka dla kredytodawców i zwiększenia atrakcyjności finansowania projektów z zakresu czystych technologii;
- utworzenie funduszu oferującego rozwiązania w zakresie finansowania pomostowego, pozwalającego przedsiębiorstwom wypełnić lukę między chwilą poniesienia wydatków a chwilą uzyskania przychodów z inwestycji długoterminowych.

3. Zasada „nie czyni poważnych szkód” (DNSH)

Stosowanie zasady DNSH w ramach REPowerEU

Do reform i inwestycji wspieranych z instrumentu nadal stosuje się zasadę „nie czyni poważnych szkód” zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF, z jednym szczególnym odstępstwem mającym na celu ochronę bezpośredniego bezpieczeństwa energetycznego UE.

Działania wspierające realizację celów REPowerEU, które uwzględniono w przyjętych planach odbudowy i zwiększania odporności, sprawdzono już pod kątem zgodności z zasadą DNSH. W związku z tym nie będzie potrzebna ponowna ocena takich działań o zwiększonej skali. Aktualizacja oceny może być konieczna tylko wtedy, gdy charakter zmian w działaniu stwarza ryzyko wpłynięcia na ocenę zgodności z zasadą DNSH. W przypadku nowych działań państwa członkowskie powinny przedstawić informacje, w jaki sposób działania te są zgodne z zasadą DNSH.

W tym celu państwa członkowskie powinny przedłożyć lub zmienić samoocenę zgodności z zasadą DNSH w odniesieniu do działań w ramach REPowerEU zgodnie z sekcją II pkt 1 lit. d) niniejszych wytycznych.

Preferowane jest uwzględnienie w rozdziale dotyczącym REPowerEU tylko tych działań, które są zgodne z zasadą DNSH ze względu na swój charakter, co można wykazać w samoocenie zgodności z tą zasadą. W ich przypadku nie będzie wymagane uwzględnienie żadnych szczególnych zabezpieczeń dotyczących zasady DNSH w opisie działań lub odpowiadających im kamieni milowych i wartości docelowych.

Innymi słowy, na podstawie informacji dostarczonych przez państwa członkowskie, to charakter działań podyktuje, czy konieczne będą szczególne zabezpieczenia dotyczące zasady DNSH.

Odstępstwo od zasady DNSH w ramach REPowerEU

Jeżeli ocena Komisji będzie pozytywna, zasada DNSH nie będzie miała zastosowania do działań, które mają przyczynić się do poprawy infrastruktury energetycznej i instalacji energetycznych w celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii.

Przy ocenie, czy dane działanie kwalifikuje się do zastosowania odstępstwa od zasady DNSH, Komisja weźmie pod uwagę cztery wymogi. Komisja będzie mogła zwrócić się do państw członkowskich o istotne informacje na potrzeby takiej oceny.

- **Czy działanie jest konieczne i proporcjonalne do celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw zgodnie z art. 21c ust. 3 lit. a), przy uwzględnieniu wykonalnych czystszych rozwiązań alternatywnych i ryzyka efektu blokady technologicznej?**

W ocenie konieczności i proporcjonalności działania Komisja weźmie pod uwagę szacunkowe prognozy dotyczące zapotrzebowania na gaz lub ropę naftową w danym państwie członkowskim, przepustowość połączeń międzysystemowych i wymianę z sąsiednimi państwami, przy uwzględnieniu celów klimatycznych i energetycznych na 2030 r. oraz wpływu wywieranego przez zakłócenia przywozu z Rosji. Komisja weźmie również pod uwagę dodatkowe zdolności produkcyjne i ilość energii, jakie wytworzy dane działanie, jego dojrzałość, harmonogram oraz istnienie projektów uzupełniających, w tym w sąsiednich państwach członkowskich.

Państwa członkowskie są proszone o przedłożenie wszystkich istotnych informacji, które umożliwią Komisji dokonanie oceny. Na podstawie informacji dostarczonych przez dane państwo członkowskie Komisja oceni również, czy czystsze rozwiązania alternatywne o takich samych zdolnościach, podobnym harmonogramie i porównywalnych kosztach, mogą być wykonalne pod względem technologicznym i ekonomicznym. Komisja może na przykład zasięgnąć informacji o alternatywnych rozwiązaniach rozważanych uprzednio przez dane państwo członkowskie, takich jak realizacja dużych projektów produkcji energii odnawialnej o równoważnej mocy wytwórczej. Nowa infrastruktura gazowa powinna być w miarę możliwości dostosowana do przyszłych wyzwań, tak aby przez zmianę jej przeznaczenia i dostosowanie jej do wykorzystania paliw zrównoważonych łatwo można było zapewnić jej długoterminowy zrównoważony charakter. Na przykład państwa członkowskie powinny wyjaśnić, czy infrastruktura będzie mogła funkcjonować w oparciu o 100 % czysty wodór lub jego pochodne, a jeżeli nie – podać istotne przyczyny.

- **Czy dane państwo członkowskie podjęło zadowalające wysiłki w celu ograniczenia potencjalnych szkód dla celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852, o ile jest to wykonalne, oraz w celu zminimalizowania szkód innymi działaniami, w tym działaniami określonymi w rozdziale dotyczącym REPowerEU?**

W swojej ocenie Komisja weźmie pod uwagę ogólne starania, jakie państwo członkowskie podejmuje w celu ograniczenia szkodliwości danego działania dla sześciu celów środowiskowych określonych w art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852, w tym poprzez działania określone w rozdziale dotyczącym REPowerEU.

Działania określone w rozdziale dotyczącym REPowerEU należy realizować zgodnie z obowiązującymi unijnymi i krajowymi środowiskowymi ramami prawnymi. Pomoże to ograniczyć szkody, w szczególności dzięki kontroli zanieczyszczeń i zapobieganiu im oraz ochronie różnorodności biologicznej i jednolitych części wód, zwłaszcza przy wykorzystaniu ocen środowiskowych. Wysiłki podejmowane przez państwa członkowskie powinny jednak w miarę możliwości zawierać elementy ograniczające potencjalne szkody dla celów środowiskowych. Na przykład – jeżeli chodzi o cel łagodzenia zmiany klimatu – zachęca się państwa członkowskie do przedstawiania informacji o planowanych zdolnościach i przewidywanym wykorzystaniu projektu, aby wykazać, że jego skala nie jest większa niż konieczna do zaspokojenia potrzeb UE w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii w perspektywie krótkoterminowej. Jeżeli chodzi o adaptację, można przeprowadzić odpowiednią ocenę ryzyka klimatycznego w celu ograniczenia ryzyka zagrożeń klimatycznych dla funkcjonowania projektu. Państwa członkowskie powinny podjąć wysiłki, aby uniknąć poważnych szkód dla pozostałych celów środowiskowych.

- **Czy na podstawie kryteriów jakościowych działanie to nie zagraża osiągnięciu unijnych celów klimatycznych na 2030 r. oraz celowi polegającemu na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.?**

W swojej ocenie Komisja weźmie pod uwagę zdolności projektu oraz to, czy opracowano go w sposób umożliwiający zaspokojenie koniecznych, najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii w świetle ogólnego celu, jakim jest zmniejszenie uzależnienia od paliw kopalnych z Rosji oraz dywersyfikacja źródeł dostaw energii. Komisja rozważy również, czy działanie jest zgodne z szerszą polityką energetyczną i klimatyczną określoną przez państwo członkowskie w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu. Ponadto Komisja zbada szerszy zbiór działań określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU i RRP pod kątem ich wkładu w osiągnięcie unijnych celów klimatycznych na 2030 r. oraz celu polegającego na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.

- **Czy działanie ma wejść w życie przed 31 grudnia 2026 r.?**

Komisja oceni harmonogram każdego przedłożonego projektu, aby upewnić się, że działanie wejdzie w życie przed 31 grudnia 2026 r. W tym celu zachęca się państwa członkowskie do przedstawienia informacji dotyczących stanu realizacji projektu oraz planu działania, z którego wynika, że rozpoczęcie eksploatacji projektu jest możliwe do końca 2026 r.

Zgodnie z wymogami art. 21c ust. 8 środki udostępnione zgodnie z art. 10e ust. 1 dyrektywy 2003/87/WE nie mogą przyczynić się do realizacji reform i inwestycji objętych odstępstwem od wymogu zgodności z zasadą DNSH. W tym celu Komisja zapewni, aby szacowane koszty reform i inwestycji, które nie podlegają odstępstwu od wymogu zgodności z zasadą DNSH, odpowiadały co najmniej alokacji dodatkowego bezzwrotnego wsparcia finansowego na rzecz REPowerEU dla danego państwa członkowskiego na podstawie art. 21a rozporządzenia w sprawie RRF (dochody z systemu handlu emisjami).

Ponadto całkowite szacowane koszty działań podlegających odstępstwu od wymogu zgodności z zasadą DNSH nie mogą przekroczyć 30 % całkowitych szacowanych kosztów działań określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU. Próg ten można obliczyć dzieląc sumę szacowanych kosztów tych działań przez sumę szacowanych kosztów wszystkich działań określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU.

Przykłady ilustrujące rodzaje informacji, które państwa członkowskie mogłyby dostarczyć:

Jaką kwestię oceni Komisja?	Jakie informacje państwa członkowskie mogą dostarczyć na potrzeby oceny?
Czy działanie jest konieczne i proporcjonalne do celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw?	<ul style="list-style-type: none"> — opis skutków zakłócenia przywozu gazu/ropy naftowej z Rosji oraz szacowana zdolność i wykorzystanie działania do zastąpienia tego przywozu; — prognozy dotyczące zapotrzebowania na gaz/ropę naftową, opracowane np. na podstawie prac wykonanych na potrzeby aktualizacji krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu; — informacje na temat możliwości wykorzystania czystszych rozwiązań alternatywnych, porównywalnych pod względem harmonogramu, kosztów i zdolności (np. wykonalne duże projekty z zakresu energii odnawialnej, możliwość wykorzystania rurociągów lub obiektów po przejściu na 100 % czysty wodór w celu uniknięcia efektu blokady technologicznej, cechy konstrukcyjne umożliwiające zmianę przeznaczenia i dostosowanie obiektów); — wyjaśnienie wkładu w bezpieczeństwo energetyczne całej Unii lub kilku państw członkowskich; wyjaśnienie, dlaczego skala działania nie jest większa niż konieczna do osiągnięcia jego celów.
Ogólne wysiłki podjęte przez państwo członkowskie w celu ograniczenia potencjalnych szkód dla celów środowiskowych.	<ul style="list-style-type: none"> — odpowiednie dowody podjęcia wysiłków ograniczających potencjalną szkodliwość działania dla środowiska (np. wnioski z odpowiedniej oceny ryzyka związanego z klimatem, wyniki ocen środowiskowych); — objaśnienie, w jaki sposób inne działania, w tym te określone w rozdziale dotyczącym REPowerEU i RRP, zapobiegają szkodom dla celów środowiskowych.
Czy działanie nie zagraża osiągnięciu unijnych celów klimatycznych na 2030 r. oraz celowi polegającemu na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.?	<ul style="list-style-type: none"> — wkład innych działań, w tym tych określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU i RRP, w osiąganiu celów klimatycznych; — zgodność z celami klimatycznymi w ramach pakietu „Gotowi na 55” i możliwość włączenia działania do wstępnych lub zaktualizowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, co pozwoli wykazać, że działanie nie zagraża osiągnięciu celów klimatycznych i celu polegającego na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.
Czy działanie ma wejść w życie przed 31 grudnia 2026 r.?	<ul style="list-style-type: none"> — harmonogram i plan realizacji projektu, w tym przewidywany status operacyjny na dzień 31 grudnia 2026 r. (status procedur dotyczących udzielania zamówień, zezwoleń na realizację projektów, zatwierdzeń i pozwoleń).

4. Wymiar i skutek transgraniczny oraz dotyczący wielu krajów

Infrastruktura transgraniczna i projekty dotyczące wielu krajów są ważne dla osiągnięcia celów REPowerEU w perspektywie średnioterminowej i wspiera się ich realizację w ramach REPowerEU. Uważa się, że działania mają wymiar lub skutek transgraniczny lub dotyczący wielu krajów, jeżeli działania te przyczyniają się do zabezpieczenia dostaw energii w całej Unii lub zmniejszają zależność od paliw kopalnych bądź zapotrzebowanie na energię.

W art. 18 ust. 4 lit. h) rozporządzenia w sprawie REPowerEU zawarto dodatkowy wymóg w przypadku projektów transgranicznych lub dotyczących wielu krajów. Państwa członkowskie będą musiały wskazać w swoich rozdziałach dotyczących REPowerEU, które z określonych w nich działań, w tym między innymi działania odnoszące się do wyzwań określonych w najnowszej ocenie potrzeb dokonanej przez Komisję, są uważane za mające wymiar i skutek transgraniczny lub dotyczący wielu krajów. Państwa członkowskie muszą ponadto wskazać, czy całkowite szacowane koszty tych działań stanowią co najmniej 30 % całkowitych szacowanych kosztów działań określonych w rozdziałach dotyczących REPowerEU. Jeżeli szacowane koszty tych działań odpowiadają kwocie niższej niż 30 %, państwa członkowskie powinny wyjaśnić przyczyny tego stanu rzeczy.

Transgraniczne projekty infrastrukturalne (na podstawie art. 21c ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF)

Projekty transgraniczne obejmują projekty infrastrukturalne (sieci przesyłowe, dystrybucyjne i infrastrukturę magazynową), które mają na celu zabezpieczenie dostaw energii, aby usunąć istniejące wąskie gardła. W tym celu Komisja uwzględni swoją najnowszą ocenę potrzeb z maja 2022 r.

Podczas przeprowadzania oceny Komisja weźmie również pod uwagę projekty o wymiarze dotyczącym wielu krajów, np. projekty realizowane w tym samym czasie w różnych państwach członkowskich, projekty będące częścią większego korytarza obejmującego szereg państw członkowskich lub projekty realizowane na poziomie krajowym mające znaczący wpływ na sąsiednie państwa członkowskie.

Aby jak najlepiej osiągnąć cele REPowerEU w ograniczonych ramach czasowych RRF, Komisja zastosuje podejście proporcjonalne i rozważy sytuację geograficzną oraz najpilniejsze i długoterminowe wyzwania energetyczne każdego z państw członkowskich.

Działania zmniejszające zależność od paliw kopalnych i zapotrzebowanie na energię

Transgraniczny lub dotyczący wielu krajów skutek działań określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU nie musi być ograniczony wyłącznie do projektów obejmujących infrastrukturę transgraniczną.

Ze względu na integrację rynków energetycznych państw członkowskich oraz dalsze powiązania między koszykami energetycznymi państw członkowskich można uznać, że projekty mające znaczący wpływ na popyt i podaż energii (w szczególności gazu i energii elektrycznej) oddziałują na równowagę popytu i podaży w szeregu krajów oraz na przepływy transgraniczne.

Działania przyczyniające się do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych lub zapotrzebowania na nie, usuwania wąskich gardeł w wewnętrznych przepływach energii lub ułatwiania wdrażania i integracji projektów związanych z odnawialnymi źródłami energii (takich jak przesył energii elektrycznej, sieci dystrybucyjne i obiekty związane z magazynowaniem) mają zazwyczaj skutki transgraniczne i powinno się je wliczać do wartości docelowej 30 %.

W ocenie skutków transgranicznych lub dotyczących wielu krajów Komisja weźmie zatem pod uwagę działania związane m.in. z efektywnością energetyczną, wprowadzaniem odnawialnych źródeł energii i pomp ciepła, obniżaniem emisyjności przemysłu, sieciami dystrybucyjnymi oraz wodorem ze źródeł odnawialnych/paliw kopalnych.

Dla każdego działania państwo członkowskie będzie musiało przedstawić krótkie wyjaśnienie dotyczące transgranicznego wymiaru inwestycji, w tym jej oczekiwanego wpływu na transgraniczne przepływy energii.

5. Ocena rozdziału dotyczącego REPowerEU

Reformy i inwestycje zawarte w rozdziale dotyczącym REPowerEU i finansowane z RRF będą stanowiły integralną część RRF. Powinny one spełniać wszystkie warunki określone w art. 18 i podlegają kryteriom oceny określonym w art. 19 i załączniku V, o ile nie określono inaczej, w szczególności w odniesieniu do znakowania cyfrowego zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. f) i sekcją 2.6 załącznika V do rozporządzenia w sprawie RRF.

Kryterium oceny związane z celami REPowerEU

Reformy i inwestycje przewidziane w rozdziałach dotyczących REPowerEU będą oceniane na podstawie dodatkowego kryterium oceny, określonego w załączniku V sekcja 2.12 rozporządzenia w sprawie RRF, dotyczącego efektywnego wkładu tych działań w osiągnięcie celów REPowerEU. Zgodnie z załącznikiem V do rozporządzenia w sprawie RRF podczas oceny Komisja bierze pod uwagę następujące elementy i ocenia, czy działania:

- przyczyniają się do poprawy infrastruktury energetycznej, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii z ropy naftowej i gazu ziemnego, w tym skroplonego gazu ziemnego (LNG), w szczególności w celu umożliwienia dywersyfikacji dostaw w interesie Unii jako całości; jeżeli zastosowanie ma odstępstwo na podstawie art. 21c ust. 3 lit. a) – kwalifikują się również ulepszenia infrastruktury naftowej i instalacji naftowych mające na celu zaspokojenie najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw; lub

- zwiększając efektywność energetyczną budynków i krytycznej infrastruktury energetycznej, obniżając emisyjność przemysłu, zwiększając produkcję i wykorzystanie zrównoważonego biometanu i czystego lub odnawialnego wodoru oraz zwiększając udział energii ze źródeł odnawialnych i przyspieszając proces wdrażania energii ze źródeł odnawialnych; lub
- przyczyniają się do rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego oraz, w stosownych przypadkach, nadają odpowiedni priorytet potrzebom osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, jak również przyczyniają się do zmniejszenia podatności na zagrożenia w nadchodzących sezonach zimowych; lub
- zachęcają do zmniejszenia zapotrzebowania na energię; lub
- rozwiązują problem wąskich gardeł w wewnętrznym i transgranicznym przesyłaniu i dystrybucji energii, wspierają magazynowanie energii elektrycznej, przyspieszają integrację odnawialnych źródeł energii i wspierają transport bezemisyjny i jego infrastrukturę, w tym transport kolejowy; lub
- wspierają realizację powyższych celów dzięki szybszemu przekwalifikowywaniu siły roboczej, ukierunkowanemu na umiejętności ekologiczne i powiązane umiejętności cyfrowe, oraz dzięki wspieraniu łańcuchów wartości w zakresie surowców krytycznych i technologii związanych z transformacją ekologiczną.

Państwa członkowskie powinny również wykazać, że rozdziały dotyczące REPowerEU są spójne z ich innymi staraniami na rzecz osiągnięcia celów REPowerEU. Informacje przekazywane przez państwa członkowskie w tym zakresie powinny zawierać krótki opis najważniejszych reform i inwestycji niefinansowanych z RRF, dotyczących celów REPowerEU w ramach czasowych RRF, a także wyjaśnienie, w jaki sposób starania te są powiązane z celami REPowerEU.

Ocena wymiaru lub skutku transgranicznego i dotyczącego wielu krajów

Zgodnie ze zmienionym art. 19 ocena zmienionego RRP przeprowadzona przez Komisję obejmie dodatkowe kryterium odnoszące się do transgranicznego lub dotyczącego wielu krajów wymiaru lub skutku reform i inwestycji określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU. Zgodnie z załącznikiem V Komisja uwzględni w swojej ocenie następujące elementy:

- 1) czy działanie zwiększa bezpieczeństwo dostaw w Unii poprzez sprostanie wyzwaniom wskazanym w najnowszej ocenie potrzeb Komisji oraz czy jest zgodne z celami REPowerEU, przy uwzględnieniu wkładu finansowego danego państwa członkowskiego i jego położenia geograficznego.

LUB

- 2) czy oczekuje się, że realizacja planowanego działania przyczyni się do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych (w zakresie podaży i popytu) oraz do zmniejszenia zapotrzebowania na energię (energię elektryczną, gaz, paliwa kopalne itp.).

Zgodnie ze zmienionym art. 20 ust. 5 Komisja zawrze w swojej ocenie zmienionego RRP zawierającego rozdział dotyczący REPowerEU podsumowanie proponowanych działań określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU, które mają wymiar lub skutek transgraniczny bądź dotyczący wielu krajów. Podsumowanie to zostanie przedstawione w decyzji wykonawczej Rady.

Jeżeli szacowane koszty tych działań wyniosą mniej niż 30 % szacowanych kosztów wszystkich działań określonych w rozdziale REPowerEU, w podsumowaniu znajdzie się wyjaśnienie, dlaczego nie osiągnięto tej orientacyjnej wartości docelowej, polegające na przykład na wykazaniu, że inne działania określone w rozdziale dotyczącym REPowerEU danego państwa członkowskiego lepiej odpowiadają celom REPowerEU, lub że nie ma wystarczającej liczby możliwości do wykonania projektów o wymiarze lub skutku transgranicznym lub dotyczącym wielu krajów, w szczególności ze względu na okres funkcjonowania instrumentu.

Aktualizacja kryterium oceny związanego z celem klimatycznym wynoszącym 37 %

Oprócz celu klimatycznego wynoszącego co najmniej 37 % łącznej alokacji planu, także sam rozdział dotyczący REPowerEU powinien być zgodny z celem klimatycznym wynoszącym co najmniej 37 % w oparciu o całkowite szacowane koszty działań zawartych w tym rozdziale.

Próg ten można obliczyć dzieląc sumę szacowanych kosztów tych działań wraz z wkładem w realizację celów klimatycznych określonym w rozdziale dotyczącym REPowerEU przez sumę szacowanych kosztów wszystkich działań określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU.

Zwolnienie z obowiązku wniesienia wkładu w osiągnięciu celu polegającego na przeznaczaniu co najmniej 20 % łącznej alokacji na działania związane z transformacją cyfrową

Zgodnie z art. 21c ust. 5 rozporządzenia w sprawie RRF, reformy i inwestycje zawarte w rozdziałach dotyczących REPowerEU, które mają być finansowane w ramach RRF, będą podlegać metodyce znakowania cyfrowego określonej w art. 19 ust. 3 lit. f) i w załączniku VII do rozporządzenia w sprawie RRF. Wsparcie działań przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU nie będzie jednak brane pod uwagę przy obliczaniu, czy osiągnięto cel polegający na przeznaczaniu co najmniej 20 % łącznej alokacji na działania związane z transformacją cyfrową.

Chociaż reformy i inwestycje przedstawione w rozdziałach dotyczących REPowerEU są wyłączone z obliczania stopnia osiągnięcia celu dotyczącego działań związanych z transformacją cyfrową, państwa członkowskie muszą przedstawić jakościowe wyjaśnienie tego, w jaki sposób działania określone w ich planach odbudowy i zwiększania odporności, w tym działania określone w rozdziałach dotyczących REPowerEU, mają przyczynić się do przeprowadzenia transformacji cyfrowej i pokonania związanych z nią wyzwań. Zachęca się państwa członkowskie do przedstawiania inwestycji w transformację cyfrową, istotnych dla osiągnięcia celów REPowerEU. Takie inwestycje mogą na przykład obejmować:

- cyfryzację sieci energetycznych, w tym inteligentną sieć,
- wdrażanie inteligentnych liczników, inteligentnych systemów zarządzania ładowaniem i czujników w połączeniu z pracami renowacyjnymi służącymi poprawie efektywności energetycznej,
- neutralność klimatyczną ośrodków przetwarzania danych i sieci oraz ponowne wykorzystanie wytwarzanego przez nie ciepła odpadowego,
- cyberbezpieczeństwo systemu energetycznego, kluczowe z punktu widzenia bezpieczeństwa dostaw,
- infrastrukturę danych umożliwiającą powszechny rozwój reakcji strony popytowej (np. dzięki wspólnej europejskiej przestrzeni danych dotyczących energii) oraz magazynowania energii,
- działania na rzecz cyfryzacji transportu, które są częściowo ukierunkowane na redukcję emisji gazów cieplarnianych,
- działania na rzecz cyfryzacji przetwarzania dotacji na renowacje zwiększające efektywność energetyczną,
- działania na rzecz cyfryzacji systemów zabezpieczenia społecznego umożliwiające prawidłową identyfikację gospodarstw domowych zagrożonych ubóstwem oraz modulację intensywności pomocy finansowej,
- umiejętności lub aplikacje cyfrowe na rzecz wzmocnienia pozycji konsumentów energii.

Co istotne, aby przyczynić się do osiągnięcia celu RRF w sferze cyfrowej, znakowanie cyfrowe będzie nadal miało zastosowanie do wszystkich działań zaproponowanych w zmianach RRP, które nie wchodzą w zakres art. 21c ust. 1 rozporządzenia w sprawie REPowerEU.

II. Ogólne wskazówki dotyczące zmiany RRP

Poniższe sekcje zawierają przegląd elementów, które państwa członkowskie powinny uwzględnić w swoich zmienionych RRP. Niniejsze wytyczne odnoszą się do najczęściej pojawiających się pytań ze strony państw członkowskich i zawierają praktyczne wskazówki dotyczące struktury addendum do RRP zgodnie z wymogami określonymi w art. 18 rozporządzenia w sprawie RRF. Aby zapewnić spójność prezentacji addendum i RRP, poniższa struktura jest spójna z wytycznymi dotyczącymi RRP ze stycznia 2021 r. Zachęca się państwa członkowskie do dalszego stosowania tej samej struktury w krajowych RRP i ograniczenia zmian do istniejących sekcji RRP.

1. Cele zmian

Kompleksowa i odpowiednio wyważona reakcja na sytuację gospodarczą i społeczną/wkład w realizację wszystkich sześciu filarów

Zmieniony RRP powinien nadal stanowić kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną oraz przyczynić się do realizacji wszystkich sześciu filarów określonych w art. 3 rozporządzenia w sprawie RRF. Zmiany planu pierwotnego powinny zachować tę równowagę lub – w razie jej zmiany – zmianę taką należy uzasadnić, wykazując, że odpowiada ona nowym wyzwaniom lub jest zgodna z nową alokacją finansową państwa członkowskiego. W tym celu państwa członkowskie powinny opisać, w jaki sposób zmieniony RRP nadal stanowi kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną danego państwa członkowskiego. Jeżeli zmiany planu są nieznaczne, państwa członkowskie mogą po prostu założyć, że wkład w realizację sześciu filarów jest nadal zrównoważony, bez konieczności przedstawiania dodatkowych szczegółowych wyjaśnień.

Państwa członkowskie powinny powiązać nowe działania z odpowiednimi filarami, wyjaśniając, w jaki sposób przyczyniają się one do ich realizacji. Jeżeli w zmienionym planie usunięto lub ograniczono niektóre działania, należy wyjaśnić, w jaki sposób ogólny wkład planu w realizację filarów, których to dotyczy, pozostanie wystarczający. W stosownych przypadkach w wyjaśnieniu tym należy wskazać związek między usuniętymi działaniami a wszelkimi nowymi działaniami proponowanymi w miejsce tych pierwszych, z odniesieniem do filarów, których to dotyczy.

Przedstawione wyjaśnienia powinny należycie uwzględniać wszelkie nowe wydarzenia w państwie członkowskim lub w polityce UE mające wpływ na wspomniane sześć filarów. W szczególności zachęca się państwa członkowskie do rozważenia, w jaki sposób wpływ najnowszych wydarzeń geopolitycznych przekłada się na dodatkowy wkład planu w realizację filaru dotyczącego zielonej transformacji, w świetle celów REPowerEU. W tym kontekście dopuszczalne są addenda zawierające dodatkowe działania obejmujące tylko jeden lub dwa filary, o ile jest to uzasadnione nowymi wyzwaniami, przed którymi stoją państwa członkowskie.

Powiązanie z zaleceniami dla poszczególnych krajów i europejskim semestrem

Zmienione RRP obejmujące dodatkowe reformy i inwestycje oraz wymagające dodatkowego finansowania powinny uwzględniać wszystkie wyzwania zidentyfikowane w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów, w tym w zaleceniach przyjętych przez Radę w cyklach europejskiego semestru 2019 i 2020, jak również w późniejszych cyklach semestru, aż do dnia oceny zmienionych RRP ⁽¹²⁾. Szczególne znaczenie będą miały zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w cyklach 2022 i 2023 po przyjęciu ich przez Radę, zwłaszcza na potrzeby przygotowania rozdziałów dotyczących REPowerEU. Roczne sprawozdania krajowe zawierają podsumowanie postępów w realizacji działań zawartych w RRP, w tym przykłady istotnych reform i inwestycji związanych z osiągniętymi kamieniami milowymi zgodnie z wcześniejszymi zaleceniami dla poszczególnych krajów, oraz określają najważniejsze nierozwiązane lub nowo powstałe wyzwania, których nie uwzględniono w wystarczającym stopniu w RRP i które stanowią podstawę nowych zaleceń dla poszczególnych krajów.

Podczas zmiany swoich planów państwa członkowskie muszą nadal skutecznie dążyć do sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów, w tym w zaleceniach przyjętych przez Radę w ramach cyklu semestru 2022 i (w stosownych przypadkach) 2023 i kolejnych cyklów, do dnia oceny zmienionego RRP.

Korekty w dół maksymalnego wkładu finansowego nie mają wpływu na konieczność uwzględnienia wszystkich odpowiednich zaleceń dla poszczególnych krajów lub znaczącego ich podzbioru, ponieważ reformy zasadniczo nie są kosztowne. Dlatego też zmieniony RRP, który nie wymaga dodatkowego finansowania, musiałby utrzymać ten sam poziom ambicji, co poprzednio przyjęty plan, w szczególności jeżeli chodzi o reformy dotyczące zaleceń dla poszczególnych krajów.

W przypadku państw członkowskich, których maksymalny wkład finansowy z RRF (znacznie) się zwiększył, przy wprowadzaniu uzupełnień do planów pierwotnych należy uwzględnić pełen zbiór zaleceń dla poszczególnych krajów z lat 2019, 2020 i 2022. Dotyczy to w szczególności dodatkowych reform i potrzeb inwestycyjnych określonych w ramach europejskiego semestru w 2022 r., w tym związanych z koniecznością zmniejszenia zależności energetycznej.

W przypadku państw członkowskich, które wykorzystują swoje pożyczki wyłącznie do celów REPowerEU i którym nie przysługuje znaczący wzrost dotacji z RRF, Komisja rozważy w szczególności zalecenia dla poszczególnych krajów związane z energią. Jeżeli uzupełnienia planu zostaną złożone po przyjęciu przez Radę zaleceń dla poszczególnych krajów na 2023 r., także te zalecenia będą musiały zostać uwzględnione. Przedłożenie addendów jest także okazją do uwzględnienia wyzwań zidentyfikowanych w poprzednich cyklach europejskiego semestru, które nie zostały uwzględnione lub zostały uwzględnione tylko częściowo we wcześniej przyjętych RRP.

Podczas przygotowywania swojego addendum, państwa członkowskie powinny zadbać o to, by wpływ proponowanych zmian na stabilność fiskalną był zgodny z zatwierdzonymi przez Radę najnowszymi zaleceniami dla poszczególnych krajów dotyczącymi kwestii fiskalnych i fiskalno-strukturalnych. Państwa członkowskie należące do strefy euro powinny ponadto zapewnić, aby zaktualizowane działania były zgodne z priorytetami określonymi w najnowszym zaleceniu w sprawie polityki gospodarczej strefy euro przyjętym przez Radę, w szczególności w odniesieniu do kwestii związanych z energią.

⁽¹²⁾ W ramach regularnego cyklu europejskiego semestru zalecenia dla poszczególnych krajów są zwykle proponowane przez Komisję na przełomie maja i czerwca, zatwierdzane przez Radę Europejską i ostatecznie przyjmowane przez Radę na początku lipca.

Ogólny wpływ RRP

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi RRP z 2021 r. państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jakim zakresie oczekuje się, że proponowane zmiany zmienią ogólny wpływ krajowego RRP. W wyjaśnieniu należy przedstawić oczekiwany wpływ zmienionego RRP w ujęciu całościowym, z uwzględnieniem działań dodanych lub usuniętych. Należy uwzględnić następujące elementy:

- perspektywy makroekonomiczne i społeczne;
- wyjaśnienie makroekonomicznych i społecznych skutków RRP, zgodnie z art. 18 ust. 4 rozporządzenia w sprawie RRF;
- zrównoważony charakter;
- spójność.

Państwa członkowskie są proszone o przedstawienie aktualnych danych liczbowych dotyczących wpływu zmienionych krajowych RRP, jeżeli wprowadzone do nich zmiany są znaczące. Państwa członkowskie mogą przy tym opierać się na informacjach zawartych w krajowych programach reform, do których mogą w razie potrzeby podawać odesłania. Zakres przekazywanych nowych informacji powinien być proporcjonalny do zmian proponowanych w addendum.

Spójność

Wpływ proponowanych zmian na spójność zmienionego RRP należy przedstawić poprzez wyjaśnienie interakcji pomiędzy nowymi lub zmodyfikowanymi działaniami a działaniami zawartymi w poprzednio przyjętym RRP, odnosząc się zarówno do działań utrzymanych, jak i wycofanych w zmienionym planie. Zachęca się również państwa członkowskie do wyjaśnienia, w jaki sposób utrzymano ogólną równowagę między reformami a inwestycjami. Nowe lub zmodyfikowane działania nie powinny powodować niespójności i nie powinny zmniejszać ogólnej spójności RRP.

Należy również określić poziom spójności z zatwierdzonymi umowami partnerstwa i programami w ramach polityki spójności, zgodnie z art. 17 ust. 3, art. 18 ust. 4n i motywem 62 rozporządzenia w sprawie RRF (zob. również poniżej).

Równość płci i równe szanse dla wszystkich

Państwa członkowskie powinny opisać, jak zmiany wpływają na wkład ich zmienionych RRP w realizację celów dotyczących równości płci i równych szans dla wszystkich. W kontekście ostatnich wydarzeń niezwykle ważne jest ograniczenie ryzyka ubóstwa energetycznego, w szczególności w przypadku grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.

W tym celu państwa członkowskie powinny stosować się do wytycznych dotyczących RRP z 2021 r., uwzględniając również ostatnie zmiany, np.:

- zastanowić się, w jaki sposób najlepiej uwzględnić cele równości płci i równych szans dla wszystkich w procesie realizacji i monitorowania, biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia z realizacji planów;
- zapewnić udział organów zajmujących się równością i niedyskryminacją w realizacji RRP, na przykład w ramach odpowiednich organów monitorujących;
- w większym stopniu uwzględniać te cele w zaktualizowanych kamieniach milowych i wartościach docelowych, na przykład poprzez podzielenie ich według płci, wieku, niepełnosprawności, pochodzenia rasowego lub etnicznego, tam gdzie to możliwe.

Zakres przekazywanych nowych informacji powinien być proporcjonalny do zmian proponowanych w addendum.

Pomoc państwa

Do dodatkowych lub zmienionych reform i inwestycji. pełne zastosowanie mają zasady pomocy państwa. Każde państwo członkowskie jest odpowiedzialne za zapewnienie zgodności tych reform i inwestycji z unijnymi zasadami pomocy państwa, w szczególności z zasadą proporcjonalności, oraz za przestrzeganie obowiązujących procedur dotyczących pomocy państwa.

W tym kontekście wytyczne Komisji w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r. („CEEAG”) ⁽¹³⁾ informują o tym, w jaki sposób Komisja będzie oceniać zgodność ochrony środowiska, w tym ochrony klimatu, ze środkami pomocy w dziedzinie energetyki, które podlegają wymogowi zgłoszenia na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE. Ponadto przepisy ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych („GBER”), które obecnie poddawane jest przeglądowi, uznają szereg konkretnych kategorii pomocy państwa za zgodne z Traktatem, o ile spełniają jasno określone warunki, oraz wyłączają te kategorie z wymogu uprzedniego powiadomienia Komisji oraz zatwierdzenia przez nią. Przykładowo, jeżeli chodzi o działania przyczyniające się do realizacji celów REPowerEU, zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia przepisów sekcji 4 GBER dotyczącej pomocy na badania, rozwój i innowacje oraz sekcji 7 dotyczącej pomocy na ochronę środowiska.

W indywidualnych przypadkach, gdy pomoc ma na celu zaradzenie skutkom gospodarczym agresji Rosji na Ukrainę, znaczenie dla oceny pomocy państwa w odniesieniu do środków działań w ramach RRF mogą mieć również Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa, przyjęte przez Komisję 23 marca 2022 r. w celu wsparcia gospodarki UE w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę. Komisja rozważa obecnie możliwe zmiany Tymczasowych kryzysowych ram środków pomocy państwa i GBER, takie jak rozszerzenie ich zakresu i podniesienie progów, powyżej których powstaje obowiązek zgłoszenia pomocy, co w rezultacie powinno ułatwić rozliczanie działań w ramach RRF/REPowerEU. Ponadto – ponieważ wiele państw członkowskich włączyło do swoich RRP inwestycje związane z ważnymi projektami stanowiącymi przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projektami IPCEI) – zatwierdzanie takich projektów zostanie jeszcze bardziej usprawnione i uproszczone. Jest to istotne, aby zapewnić terminową realizację takich inwestycji i ich zakończenie w terminie określonym w rozporządzeniu ustanawiającym RRF, tj. do 31 sierpnia 2026 r. Terminowa i udana realizacja tych projektów przewodnich będzie miała kluczowe znaczenie zarówno dla wkładu RRF w ekologiczną i cyfrową transformację, jak i dla jego ogólnego sukcesu.

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi RRP z 2021 r. i odpowiednim szablonem państwa członkowskie są proszone o określenie w swoich zmienionych RRP w odniesieniu do każdej nowej lub zmienionej reformy i inwestycji, czy uważają, że dane działanie wymaga zgłoszenia pomocy państwa, a jeżeli tak, to również o wskazanie terminu zgłoszenia wstępnego i zgłoszenia właściwego. Jeżeli państwo członkowskie uważa, że działanie nie wymaga zgłoszenia, powinno zamieścić odniesienie do istniejącej decyzji o zatwierdzeniu pomocy państwa lub przepisów GBER lub innych rozporządzeń w sprawie wyłączeń grupowych, które uznaje się za mające zastosowanie do danego działania, wraz z uzasadnieniem lub opisem powodów, dla których dane działanie nie kwalifikuje się jako pomoc państwa. Podczas określania harmonogramu osiągania odpowiednich kamieni milowych i wartości docelowych państwa członkowskie muszą przewidzieć wystarczający czas na zbadanie przez Komisję ewentualnych elementów pomocy państwa obecnych w działaniach inwestycyjnych i wymagających zgłoszenia pomocy państwa. Komisja jest gotowa udzielić państwom członkowskim wstępnych wytycznych dotyczących zgodności poszczególnych inwestycji przewidzianych w zmienionych RRP z ramami prawnymi w zakresie pomocy państwa. Aby zapewnić możliwość działania z odpowiednim wyprzedzeniem, zachęca się państwa członkowskie do przekazywania Komisji ich harmonogramów (wstępnego) zgłaszania.

Mając na uwadze wcześniejsze doświadczenia z działaniami przewidzianymi w RRP i zbadanymi pod kątem zasad pomocy państwa, komunikacja ze służbami Komisji na wczesnym etapie przygotowywania RRP ma zasadnicze znaczenie dla przeprowadzenia szybkiej oceny zgłoszonych środków pod kątem pomocy państwa. Zachęca się państwa członkowskie do podjęcia współpracy ze służbami Komisji, aby do opracowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami w pełni wykorzystać możliwości wynikające z poszczególnych ram prawnych w zakresie pomocy państwa.

Pomoc zmniejszająca bieżące wydatki przedsiębiorstw jest dozwolona tylko w ograniczonych sytuacjach i na ściśle określonych warunkach. Państwa członkowskie rozważające zastosowanie działania obejmującego ten rodzaj pomocy powinny zapewnić, aby spełniało ono obowiązujące warunki określone w odpowiednich ramach pomocy państwa.

Chociaż do 2026 r. zasady pomocy państwa mogą się zmienić, należy pamiętać o tym, że zgodnie z tymi zasadami momentem właściwym dla oceny działania jest moment przyznania pomocy państwa, tj. moment, w którym beneficjentowi przyznaje się prawo do otrzymania pomocy, możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej. Pod warunkiem, że odpowiednie ramy pomocy państwa przewidują podstawę pozwalającą uznać działanie za zgodne z rynkiem wewnętrznym w momencie jego realizacji, realizacja taka jest możliwa (oznacza to, że pomoc państwa może zostać wypłacona, a inwestycje mogą zostać zrealizowane), nawet jeśli zasady pomocy państwa zostaną później zmienione.

⁽¹³⁾ SEC(2022) 70 final - SWD(2022) 19 final - SWD(2022) 20 final.

2. Opis zmian

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi RRP z 2021 r. i odpowiednim szablonem, sekcję tę należy zorganizować według komponentów. Sekcja powinna obejmować tylko te komponenty, w których wprowadzono zmiany. Nie należy powtarzać informacji zawartych w innych sekcjach, lecz wskazać, jakie zmiany wprowadza się w porównaniu z wcześniej przyjętym RRP (z dokładnymi odniesieniami do odpowiednich sekcji i działań). Państwa członkowskie mogą oprzeć się na istniejących komponentach, dodając kilka reform i inwestycji dotyczących tego samego zagadnienia (np. nowe działanie dotyczące renowacji budynków można dodać do istniejącego komponentu dotyczącego renowacji energetycznej). W przypadku nowych inwestycji i reform o innych priorytetach państwa członkowskie mogą również dodać zupełnie nowe komponenty.

Opis reform i inwestycji

W odniesieniu do każdego komponentu, w przypadku którego wprowadzono zmiany w działaniach, na których go oparto, państwa członkowskie powinny wskazać, które inwestycje lub reformy zostały „dodane”, „usunięte” lub „zmodyfikowane” w porównaniu z poprzednimi RRP.

Wykorzystanie instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych

Środki w formie instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych mogą być atrakcyjnym rozwiązaniem służącym realizacji inwestycji przewidzianych w RRP z następujących powodów:

- instrumenty finansowe mogą wiązać się ze spłatą na rzecz państwa członkowskiego kwoty głównej otrzymanej przez beneficjentów, ograniczając w ten sposób zwiększanie długu publicznego w dłuższej perspektywie,
- muszą one umożliwić ponowne wykorzystanie przepływów, w tym w stosownych przypadkach spłatę kwoty głównej (np. w przypadku funduszy pożyczkowych i programów kapitałowych), na te same cele polityczne, w tym po 2026 r. lub na spłatę pożyczek z RRF,
- mogą one służyć do finansowania wielu małych inwestycji w spójnych ramach, takich jak gwarancje publiczne i korzystne pożyczki na rzecz efektywności energetycznej budynków, i ułatwiać dotarcie do potencjalnych beneficjentów za pośrednictwem zdecentralizowanych struktur partnerskich,
- mogą pomóc w pozyskaniu dodatkowych środków finansowych lub wspólnych inwestycji, w szczególności od przedsiębiorstw prywatnych i prywatnych instytucji finansowych.

W oparciu o doświadczenia zdobyte podczas realizacji istniejących RRP, państwa członkowskie mogą rozważyć następujące rodzaje instrumentów finansowych:

- instrumenty gwarancyjne i pożyczki preferencyjne, które umożliwią obniżenie kosztów kapitału pożyczonego na realizację programów renowacji służących poprawie efektywności energetycznej;
- umowy PPA na potrzeby inwestycji w odnawialne źródła energii;
- refinansowanie ESCO, aby umożliwić poprawę efektywności energetycznej procesów wytwarzania, budynków niemieszkalnych i wielorodzinnych;
- inwestycje kapitałowe w spółki lub fundusze kapitałowe przyczyniające się do transformacji ekologicznej ⁽¹⁴⁾.

W załączniku I przedstawiono dalsze informacje na temat wykorzystania instrumentów finansowych w ramach RRF oraz możliwości wniesienia wkładu na rzecz gwarancji InvestEU za pośrednictwem modułu państwa członkowskiego, oparte na doświadczeniach zebranych podczas przygotowywania i realizacji pierwotnych RRP.

Wymiar ekologiczny i cyfrowy

Państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jakim stopniu ich zmienione RRP przyczynią się do transformacji ekologicznej i zmniejszenia zależności energetycznej UE, a także do przeprowadzenia zachowującej aktualność transformacji cyfrowej i utworzenia stabilnego jednolitego rynku cyfrowego lub do sprostania wyzwaniom wynikającym z tej transformacji. Może to obejmować działania w zakresie badań naukowych i innowacji wraz z odpowiednim harmonogramem. Obie te transformacje należy uznawać za wzajemnie wzmacniające się, zgodnie z koncepcją dwojakiej transformacji, i Komisja będzie je analizować łącznie.

⁽¹⁴⁾ W szczególności w MŚP.

Zielony wymiar działań w ramach RRP będzie nadal podlegał ocenie jakościowej (związek między tymi działaniami a wyzwaniem dotyczącym energii, klimatu i środowiska w poszczególnych państwach członkowskich), jak i ilościowej (całkowity wkład zmienionego RRP – w tym rozdziału dotyczącego REPowerEU – jak również samego rozdziału dotyczącego REPowerEU w realizację celów klimatycznych musi stanowić co najmniej 37 % łącznej alokacji planu).

Państwa członkowskie proszone są o wyjaśnienie, w jaki sposób ich zmienione RRP przyczynią się do osiągnięcia celów klimatycznych UE zapisanych w prawie o klimacie i o uwzględnienie celów klimatycznych uzgodnionych na szczelnie politycznym w grudniu 2022 r. oraz innych części pakietu „Gotowi na 55” zaproponowanych w lipcu i grudniu 2021 r. W pakiecie „Gotowi na 55” określono działania legislacyjne mające na celu dostosowanie polityki klimatycznej, energetycznej, użytkowania gruntów, transportowej i podatkowej w taki sposób, aby do 2030 r. osiągnąć redukcję emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 % oraz aby osiągnąć neutralność klimatyczną zapisaną w Europejskim prawie o klimacie.

Wymiar cyfrowy działań w ramach RRP będzie nadal podlegał zarówno ocenie jakościowej, jak i ilościowej. W dniu 9 marca 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła komunikat „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie”, skupiający się na czterech głównych kierunkach: umiejętności, bezpieczna i zrównoważona infrastruktura cyfrowa, transformacja cyfrowa przedsiębiorstw i cyfryzacja usług publicznych. Określono w nim ambitne cele na poziomie UE w odniesieniu do każdego z tych kierunków w perspektywie do 2030 r. Następnie przedstawiono wnioski dotyczące decyzji w sprawie programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., która weszła w życie 9 stycznia 2023 r. Celem programu jest ustanowienie solidnej struktury zarządzania, w ramach której państwa członkowskie i Komisja współpracowałyby w zorganizowany sposób na rzecz osiągnięcia ustalonych wartości docelowych, oraz ułatwienie realizacji projektów dotyczących wielu krajów. Państwa członkowskie są proszone o wskazanie, w jaki sposób wszelkie dodatkowe lub zmodyfikowane działania dotyczące transformacji cyfrowej lub wyzwań z nią związanych byłyby zgodne z tymi czterema kierunkami głównymi i w jaki sposób przyczyniłyby się do osiągnięcia celów na 2030 r.

Jeśli chodzi o podejście ilościowe, całkowity wkład zmienionego RRP w realizację celów cyfrowych musi stanowić co najmniej 20 % łącznej alokacji planu, z wyłączeniem działań ujętych w rozdziale dotyczącym REPowerEU.

Monitorowanie wydatków na cele związane z klimatem i znakowanie cyfrowe

Cel polegający na przeznaczeniu co najmniej 37 % łącznej alokacji na cele związane z klimatem i cel polegający na przeznaczeniu co najmniej 20 % łącznej alokacji na działania związane z transformacją cyfrową określone w art. 19 ust. 3 lit. e) i f) rozporządzenia w sprawie RRF nadal obowiązują w odniesieniu do zmian RRP, niezależnie od przyczyn tych zmian (z wyłączeniem kosztów działań zawartych w rozdziale dotyczącym REPowerEU w odniesieniu do znaku cyfrowego; środków ujętych w rozdziałach dotyczących REPowerEU nie uwzględnia się przy obliczaniu celu cyfrowego). Ważne jest zatem, aby przy wprowadzaniu zmian do swoich RRP państwa członkowskie brały pod uwagę łączną alokację RRP, w tym w każdym przypadku zwiększenia lub zmniejszenia wkładu finansowego.

Państwa członkowskie powinny w odniesieniu do każdego nowego lub zmodyfikowanego działania wyjaśnić, w jaki sposób przyczynia się do ono realizacji celów klimatycznych i cyfrowych, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi RRF z 2021 r. W przypadku zmiany całkowitego szacowanego kosztu RRP lub kosztu wszelkich działań dotyczących klimatu lub znaku cyfrowego konieczne będzie dokonanie nowej oceny znakowania w celu sprawdzenia, czy wspomniane cele będą nadal realizowane. Ocena znakowania będzie konieczna również w przypadku jakichkolwiek zmian w pierwotnym zakresie, charakterze lub kształcie istniejącego działania.

Należy zauważyć, że oba cele oblicza się w odniesieniu do zmienionego RRP jako całości, składającego się zarówno z wcześniej przyjętego RRP, jak i addendum, z wyłączeniem kosztów działań zawartych w rozdziale dotyczącym REPowerEU w odniesieniu do znaku cyfrowego. Wkład w realizację celów klimatycznych i cyfrowych zostanie ponownie obliczony w odniesieniu do zmienionego RRP z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do działań w ramach RRP oraz zmienionego całkowitego szacowanego kosztu wspomnianego powyżej. Wkład w realizację celów klimatycznych zostanie porównany z łączną alokacją w ramach RRP, włącznie z rozdziałem dotyczącym REPowerEU. Cel klimatyczny będzie również obliczany oddzielnie dla rozdziału dotyczącego REPowerEU. Wkład w realizację celów cyfrowych zostanie porównany z łączną alokacją w ramach RRP, z wyłączeniem kwot przeznaczonych na reformy i inwestycje w ramach rozdziału dotyczącego REPowerEU.

Zgodnie z doświadczeniami uzyskanymi na podstawie 27 przyjętych planów w przypadku działań obejmujących wiele obszarów, np. działań horyzontalnych, istnieje potrzeba monitorowania wydatków na cele związane z klimatem i znakowania cyfrowego, w stosownych przypadkach, na poziomie poddziałania (odrębnej części działania związanej z konkretnym obszarem interwencji) według różnych obszarów interwencji (zgodnie z załącznikami VI i VII do rozporządzenia w sprawie RRF).

Ponadto należy pamiętać, że w art. 19 ust. 3 lit. e) i f) rozporządzenia w sprawie RRF oraz w załącznikach VI i VII określono współczynniki mające zastosowanie do obliczania wsparcia na rzecz celów klimatycznych i cyfrowych. Zgodnie z tymi przepisami współczynniki wsparcia celów klimatycznych można zwiększyć (do całkowitej kwoty 3 % w przypadku znakowania klimatycznego) pod warunkiem, że towarzyszą im działania zwiększające ich wpływ. W stosownych przypadkach państwa członkowskie powinny odpowiednio uzasadnić korzystanie z takich przepisów.

Państwa członkowskie powinny opisać, jakie konkretne podejście proponują w odniesieniu do znakowania takich działań. Komisja może pomóc państwom członkowskim w znalezieniu przykładów znakowania podobnych działań w RRP przyjętych już przez Radę.

Zasada „nie czynić poważnych szkód” (DNSH)

Wytyczne techniczne dotyczące zasady DNSH (Dz.U.C 58, 18.2.2021, s. 1.), w których określono zasady przewodnie i metody stosowania zasady DNSH w kontekście RRF, będą miały nadal pełne zastosowanie z uwzględnieniem specyfiki instrumentu. Zawierają one również listę kontrolną służącą do przeprowadzenia samooceny zgodności z zasadą DNSH, która ma być zawarta w zmienionym RRP w odniesieniu do każdego działania. W niniejszej sekcji podsumowano najważniejsze elementy wytycznych i wyjaśniono, jakie mają zastosowanie do nowych lub zmienionych działań. Przedstawiono w niej również dalsze wyjaśnienia oparte na doświadczeniach z wcześniej przyjętych RRP.

Jak należy stosować zasadę DNSH w kontekście zmian RRP?

Państwa członkowskie muszą przeprowadzić samoocenę zgodności z zasadą DNSH w odniesieniu do każdego nowego lub zmodyfikowanego działania zawartego w zmienionym RRP z wyjątkiem przypadków, w których DNSH nie ma zastosowania (zob. również sekcja 2.1 i załącznik I do wytycznych technicznych dotyczących zasady DNSH). Zachęca się również państwa członkowskie, aby w ramach samooceny zgodności z zasadą DNSH przedstawiały, w stosownych przypadkach i w miarę możliwości, ilościową ocenę wpływu reformy lub inwestycji na środowisko. Należy wziąć pod uwagę następujące kwestie przekrojowe (dodatkowe informacje na temat sposobów zapewnienia zgodności z zasadą DNSH przedstawiono również w załączniku):

- *Nowe dostępne rozwiązania alternatywne o niewielkim wpływie*: zasady zawarte w sekcji 2.4, w tym w przypisie 25 w wytycznych technicznych dotyczących zasady DNSH, mają nadal zastosowanie do oceny nowych lub zmienionych działań. W ocenie zgodności tych działań z zasadą DNSH powinno się uwzględnić informacje o rozwiązaniach alternatywnych o niewielkim wpływie dostępnych w momencie składania zmienionego RRP.
- *Brak wzrostu wpływu na środowisko w porównaniu z pierwotnym działaniem*: zmiana istniejącego działania nie powinna powodować wzrostu względnego wpływu na środowisko w porównaniu z wpływem działania pierwotnego. Państwo członkowskie powinno to wykazać. W przypadku wzrostu wpływu na środowisko państwo członkowskie powinno wykazać, że działanie jest nadal zgodne z zasadą DNSH pomimo tego wzrostu.

W jaki sposób państwa członkowskie powinny wykazać w swoich RRP, że działania są zgodne z zasadą DNSH?

Zmiany mogą wpłynąć na proces oceny zgodności z zasadą DNSH na dwa główne sposoby:

- *Wprowadzenie nowego działania*: jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się na dodanie nowego działania do swojego RRP, należy postępować tak samo, jak przy składaniu pierwotnego RRP. Aby uzasadnić swoją ocenę, czy i w jakim stopniu nowe działanie ma wpływ na cele środowiskowe, państwo członkowskie powinno wypełnić listę kontrolną zawartą w załączniku I do wytycznych technicznych dotyczących zasady DNSH;
- *Zmiana istniejącego działania*: państwa członkowskie mogą chcieć zmienić kształt, charakter lub zakres istniejącego działania. Państwa członkowskie powinny przedłożyć odpowiednią ocenę zgodności z zasadą DNSH, aktualizując ją, jeśli to konieczne, w celu odzwierciedlenia zmian wprowadzonych w działaniu. Państwo członkowskie powinno wskazać odniesienie do sekcji wcześniej przyjętego RRP, w której zawarto pierwotną ocenę zgodności z zasadą DNSH.

3. Kamienie milowe, wartości docelowe i ramy czasowe

Wprowadzając zmiany w swoich RRP, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby każdemu nowemu lub zmienionemu działaniu wspieranemu z RRF towarzyszył odpowiedni zestaw kamieni milowych i wartości docelowych. Określając nowe kamienie milowe i wartości docelowe lub proponując zmiany w już istniejących, państwa członkowskie powinny przestrzegać zasad przedstawionych w wytycznych dotyczących RRP z 2021 r., w tym zasad dotyczących ich szczegółowości i solidności.

Nowe lub zmodyfikowane kamienie milowe lub wartości docelowe państwa członkowskie proponują w wyniku włączenia nowych lub zmodyfikowanych działań do zmienionego RRP.

Ponieważ zachęca się państwa członkowskie do udziału w projektach transgranicznych lub dotyczących wielu krajów pomagających osiągnąć cele REPowerEU, szczególną uwagę należy poświęcić zapewnieniu, aby powiązane kamienie milowe i wartości docelowe zostały odpowiednio zaprojektowane. Z jednej strony, powinny one być wyraźnie podzielone między poszczególne państwa członkowskie uczestniczące w takich projektach, aby uniknąć powielania działań oraz opóźnień w ocenie i realizacji. Pomyślne wykonanie danego planu odbudowy i zwiększania odporności powinno być niezależne od wykonania planu przez inne państwo członkowskie. Z drugiej strony, kamienie milowe i wartości docelowe powinny być opracowane w sposób dobrze skoordynowany, aby zagwarantować właściwą ocenę nieuniknionych współzależności między państwami członkowskimi oraz ustalenie rozsądnych terminów realizacji. Komisja jest gotowa udzielić pomocy grupom państw członkowskich zaangażowanym w projekty transgraniczne lub dotyczące wielu krajów, aby zagwarantować, że kamienie milowe i wartości docelowe zostaną odpowiednio opracowane.

Okres realizacji niektórych inwestycji przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU w kontekście może wykraczać poza 2026 r. W takich przypadkach powiązane kamienie milowe i wartości docelowe zawarte w rozdziale dotyczącym REPowerEU powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby obejmowały tylko działania wspierane ze środków RRF w okresie funkcjonowania instrumentu, podczas gdy w projekcie działań należy jasno określić, które etapy realizacji będą po 2026 r. wspierane ze środków krajowych lub innych środków unijnych.

W przypadku gdy państwo członkowskie zaproponuje zmianę swojego RRP na podstawie art. 21, zmiany w istniejących kamieniach milowych i wartościach docelowych można wprowadzić tylko w zakresie, w jakim są one związane z obiektywnymi okolicznościami przedstawionymi jako uzasadnienie zmiany. Jak wyjaśniono w części 1 niniejszych wytycznych, pomiędzy obiektywnymi okolicznościami a proponowanymi zmianami powinien istnieć związek przyczynowy.

Błędy pisarskie znalezione w decyzji wykonawczej Rady można zgłaszać Komisji i Radzie w dowolnym momencie realizacji RRP. Zostaną one uwzględnione we wniosku Komisji w sprawie nowej/zmienionej decyzji wykonawczej Rady lub w specjalnym sprostowaniu.

4. **Finansowanie i koszty**

Nowe działania: Państwa członkowskie przedstawiają szacunkowe całkowite koszty nowych reform i inwestycji przedstawionych w addendum. Obowiązek ten odnosi się również do reform i inwestycji przewidzianych w rozdziałach dotyczących REPowerEU.

Zmienione działania: W przypadku każdego zmienionego działania państwo członkowskie przedstawia zaktualizowane szacunki kosztów, jeżeli zmiany mają na nie wpływ. Jeśli zmiana dotyczy jedynie skali działania, korekta szacunkowych kosztów powinna być proporcjonalna.

Metodyka: Przygotowując szacunki kosztów, państwa członkowskie powinny postępować zgodnie ze szczegółowymi instrukcjami zawartymi w wytycznych dotyczących RRP z 2021 r. Zasadniczo nie oczekuje się od państw członkowskich przedstawiania skorygowanych szacunków kosztów w przypadku działań, które nie są ani nowe, ani zmienione. Państwa członkowskie mogą przedstawić poświadczenie szacunków kosztów przygotowane przez niezależny organ publiczny, co może przyczynić się do zwiększenia wiarygodności szacunków.

5. **Komplementarność i realizacja RRP**

Spójność z innymi inicjatywami

Zgodnie z art. 17 rozporządzenia w sprawie RRF wszystkie RRP, w tym addenda, muszą być spójne z odpowiednimi zaleceniami dla poszczególnych krajów, jak również z informacjami zawartymi w krajowych programach reform, krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu i ich aktualizacjach dokonywanych na mocy rozporządzenia (UE) 2018/1999, terytorialnych planach sprawiedliwej transformacji przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, w planach wdrożenia gwarancji dla młodzieży, w umowach partnerstwa i programach operacyjnych.

- Informacje dotyczące spójności z odpowiednimi zaleceniami dla poszczególnych krajów i krajowymi programami reform przedstawiono w sekcji niniejszych wytycznych poświęconej europejskiemu semestrowi.
- Addenda będą musiały być także spójne z działaniami na rzecz gospodarki neutralnej dla klimatu, które zostaną opracowane w ramach terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji.

- Addenda będą musiały być również spójne z umowami partnerstwa i programami operacyjnymi przyjętymi na mocy rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027 od czasu przyjęcia pierwotnych RRP. Ponieważ wszystkie państwa członkowskie przyjęły już umowy partnerstwa i prawie wszystkie programy polityki spójności, państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jaki sposób nowe lub zmienione działania w ramach RRP uzupełniają realizację programów w latach 2021–2027 ⁽¹⁵⁾.

Komplementarność finansowania oraz unikanie podwójnego finansowania

Państwa członkowskie powinny określić w swoich zmienionych RRP, czy zmieniły się warunki wprowadzone w celu zapewnienia komplementarności finansowania i zgodności z art. 9 rozporządzenia w sprawie RRF. W tym względzie wytyczne dotyczące RRP z 2021 r. nadal mają pełne zastosowanie.

Realizacja

Ramy realizacji poddano ocenie podczas przyjmowania pierwotnych RRP i zakłada się, że podczas realizacji zmienionych RRP państwa członkowskie będą nadal opierać się na tych samych ustaleniach. Wszelkie proponowane zmiany w ramach realizacji powinny być jednak wyjaśnione.

Jeżeli państwa członkowskie napotkały dotychczas trudności w realizacji swoich RRP (na przykład związane z brakiem zdolności administracyjnych, niewystarczająco rozwiniętym systemem informatycznym lub niewystarczająco jasnymi uprawnieniami odpowiedzialnych organów), zachęca się je, aby w sposób aktywny ponownie przeanalizowały obowiązujące ustalenia w celu zwiększenia ich skuteczności. Zachęca się państwa członkowskie również do przedyskutowania z Komisją zebranych dotychczas doświadczeń w celu ustalenia, czy jakiegokolwiek zmiany w ramach realizacji mogą przyczynić się do sprawniejszego przeprowadzania reform i inwestycji.

Jeżeli państwo członkowskie zmienia swój RRP, aby skorzystać z większego wkładu finansowego lub z pożyczki, powinno wykazać, że organy odpowiedzialne za koordynację i realizację planu mają wystarczające możliwości administracyjne i odpowiednie uprawnienia. Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie powinny zapewnić wystarczające zdolności administracyjne do realizacji inwestycji wymienionych w RRP i mieć możliwość uwzględnienia w kalkulacji kosztów swoich odpowiednich inwestycji lub reform ograniczonych kosztów administracyjnych o charakterze tymczasowym, o ile są one związane z realizacją danej inwestycji lub reformy.

Państwa członkowskie mogą korzystać z Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI) również na potrzeby realizacji inwestycji i reform zawartych w rozdziale dotyczącym REPowerEU, jak wyjaśniono w wytycznych dotyczących RRP z 2021 r. Państwa członkowskie proszone są o wskazanie, że zamierzają skorzystać z art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF w ramach konkretnej reformy lub inwestycji, której dotyczyłoby wsparcie techniczne. Jeżeli państwo członkowskie zwróciło się lub zamierza zwrócić się o wsparcie horyzontalne w ramach TSI w związku z realizacją RRP, np. w zakresie działań komunikacyjnych, zachęca się je do wskazania tego w tej sekcji.

Proces konsultacji

Państwa członkowskie powinny przedstawić podsumowanie procesu konsultacji przeprowadzonego zgodnie z ich krajowymi ramami prawnymi przed przedłożeniem zmienionego RRP lub addendum. Proces konsultacji powinien być współmierny do skali zmian wprowadzanych w RRP. Na przykład zmiany odzwierciedlające nieznaczną modyfikację alokacji finansowej nie wymagają takiego samego procesu konsultacji, co w przypadku zmian wymagających znacznej kwoty pożyczki. Ponieważ zakres konsultacji przeprowadzonych podczas przygotowywania pierwotnych RRP był zróżnicowany, w szczególności mając na uwadze sytuację nadzwyczajną związaną z COVID-19, zachęca się państwa członkowskie do ogólnego zwiększenia efektywności tego procesu, jeżeli zmieniają swój RRP. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby w opracowywaniu, realizacji i monitorowaniu wszelkich nowych lub zmienionych działań udział wzięły zainteresowane strony, w tym władze lokalne i regionalne, partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe oraz, w stosownych przypadkach, zainteresowane strony z sektora rolnego, zgodnie z krajowymi ramami prawnymi, w odpowiednim czasie i w znaczący sposób.

Realizacja niektórych działań może wymagać od państw członkowskich zawarcia w kamieniach milowych lub wartościach docelowych warunków powiązanych z kwestiami regionalnymi lub lokalnymi, które mają wymiar geograficzny (na przykład poprzez dodanie konkretnych warunków związanych z konsultacjami z władzami lokalnymi i regionalnymi). Mogą również zawrzeć podobne warunki dotyczące konsultacji z partnerami społecznymi oraz, w stosownych przypadkach, z zainteresowanymi stronami z sektora rolnego związanymi z realizacją odpowiednich reform lub inwestycji.

⁽¹⁵⁾ Zasady występowania o przesunięcie środków między RRF i funduszami w ramach polityki spójności przedstawiono w części 1.

Ważnymi ramami do dyskusji z zainteresowanymi stronami na temat postępów w realizacji RRP, zgodnie z praktyką i zwyczajami poszczególnych państw członkowskich, będzie ponadto europejski semestr. Co więcej, państwa członkowskie mogą wykorzystać krajowe programy reform również do opisanie konsultacji przeprowadzonych do tej pory i przedstawienia w zarysie konsultacji planowanych w przyszłości. Pomyślne zrealizowanie RRP wymaga zapewnienia silnej podmiotowości na szczeblu regionalnym i lokalnym, a także uzyskania wsparcia ze strony partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Podczas przygotowywania rozdziału dotyczącego REPowerEU zastosowanie będą miały zwykłe wymogi dotyczące konsultacji, w tym obowiązek przedstawienia podsumowania sposobu uwzględnienia wkładu zainteresowanych stron. Państwa członkowskie powinny wskazać w swoich podsumowaniach, w jaki sposób uwzględniły w swoich rozdziałach dotyczących REPowerEU wyniki konsultacji. Powinny opisać proces konsultacji, w tym jego główne cechy, rodzaje zainteresowanych stron oraz najważniejsze zebrane informacje. Następnie powinny opisać, w jaki sposób otrzymane informacje zwrotne uwzględniono podczas projektowania działań w ramach REPowerEU oraz, w jaki sposób będą one uwzględniane podczas realizacji tych działań.

Ważne będzie przeprowadzenie szerokich konsultacji z udziałem w szczególności tych zainteresowanych stron, które posiadają odpowiednią wiedzę specjalistyczną o kwestiach z zakresu REPowerEU. Czas trwania procesu konsultacji należy dostosować do stopnia pilności przedłożenia rozdziałów dotyczących REPowerEU.

Dodatkowe konsultacje publiczne nie będą konieczne w przypadkach, gdy państwa członkowskie zwiększają skalę działań, których istota pozostaje taka sama, lub gdy przenoszą istniejące działania do rozdziału dotyczącego REPowerEU ze względu na swój obniżony maksymalny wkład finansowy.

Kontrola i audyt

Do zapewnienia pełnej zgodności RRP z art. 22 rozporządzenia w sprawie RRF niezbędne są systemy kontroli wewnętrznej. W tym kontekście oraz w świetle zmian wynikających z modyfikacji RRP państwa członkowskie muszą dokładnie uzasadnić, dlaczego wprowadzone struktury kontroli są nadal odpowiednie oraz, w stosownych przypadkach, w jaki sposób zostaną one wzmocnione w celu zapewnienia odpowiednich zasobów i struktur. Kluczowe wymogi dotyczące systemów kontroli państwa członkowskiego znajdują się w załączniku I do umowy w sprawie finansowania lub umowy pożyczki zawartej między Komisją a państwem członkowskim. W szczególności jeżeli zmieniony RRP zawiera nowe lub zmienione działania, państwo członkowskie powinno wyjaśnić i wykazać, że struktury kontrolne są nadal odpowiednie, lub w stosownych przypadkach wskazać, w jaki sposób ich możliwości, w tym personel i procesy, zostaną zwiększone/usprawnione proporcjonalnie do wzrostu skali RRP.

Jeżeli dane addendum nie zwiększa znacząco wkładu finansowego, ale mimo to wprowadza zmiany w porównaniu z pierwotnym RRP, państwa członkowskie proszone są o przedstawienie zaktualizowanych wyjaśnień na temat ustaleń i systemów dotyczących kontroli, w tym systemu repozytorium danych dotyczących odbiorców końcowych.

Komunikacja

Państwa członkowskie powinny dalej realizować swoją strategię komunikacyjną, w razie potrzeby aktualizując ją w celu uwzględnienia nowo dodanych reform i inwestycji, aby społeczeństwo było świadome finansowania unijnego, zgodnie z art. 34 rozporządzenia w sprawie RRF i art. 10 umów w sprawie finansowania. Przy składaniu zmienionych RRP państwa członkowskie powinny opisać działania podjęte w celu realizacji tych zobowiązań, aby ułatwić Komisji monitorowanie zgodności z wymienionymi przepisami.

Kampanie informacyjne powinny koncentrować się na zwiększaniu świadomości na temat kluczowych reform i inwestycji będących częścią europejskiej reakcji, zwłaszcza w kontekście REPowerEU, oraz na poszerzaniu wiedzy ogółu społeczeństwa na temat RRP i celu tych planów. Zachęca się państwa członkowskie do skoncentrowania działań komunikacyjnych dotyczących RRF na następujących obszarach:

- wyjaśnianie i przypominanie celów RRP danego kraju oraz korzyści dla państwa członkowskiego, jakie z tego planu niego wynikają,
- ilustrowanie praktycznymi przykładami, dlaczego reformy i inwestycje są korzystne dla społeczeństwa, odbudowy Europy, transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz bezpieczeństwa energetycznego,
- zapewnianie wystarczającej widoczności poparcia politycznego dla RRP na wysokim szczeblu,
- informowanie o przełomowych projektach i o tym, że są realizowane w ramach RRF,
- zachęcanie potencjalnych beneficjentów do składania wniosków o finansowanie w ramach RRP,

- przedstawianie ogólnych postępów w realizacji zarówno reform, jak i inwestycji, zwłaszcza w kontekście REPowerEU, w tym w formie regularnej wymiany poglądów z partnerami społecznymi, zainteresowanymi społecznościami i szeroko pojętym społeczeństwem obywatelskim.

Komisja jest gotowa pomóc państwom członkowskim w realizacji ich krajowych strategii komunikacyjnych, w tym w zakresie ich zmienionych RRP, również za pośrednictwem sieci Inform EU.

Przejrzystość w odniesieniu do ostatecznych odbiorców

Do rozporządzenia w sprawie REPowerEU dodano nowy obowiązek dotyczący przejrzystości, który spowoduje wzrost przejrzystości wykorzystania środków z RRF. Państwa członkowskie będą musiały utworzyć publicznie dostępny i łatwy w obsłudze portal, na którym będą publikować dane dotyczące 100 ostatecznych odbiorców otrzymujących najwyższą kwotę finansowania na realizację działań w ramach RRF.

Przez ostatecznego odbiorcę należy rozumieć ostatni podmiot otrzymujący środki finansowe i niebędący wykonawcą lub podwykonawcą. Ostatecznych odbiorców należy odróżnić od beneficjentów, którymi – ponieważ instrument funkcjonuje na zasadzie zarządzania bezpośredniego – są państwa członkowskie.

Opublikowane dane powinny zawierać nazwę prawną ostatecznego odbiorcy, w tym jego imię i nazwisko, jeżeli jest on osobą fizyczną, kwotę otrzymanych środków finansowych oraz powiązane działanie (działania) w ramach RRF, na które te środki otrzymano. Aby określić, których 100 odbiorców otrzymało największe kwoty, należy uwzględnić jedynie środki z RRF, w przypadku gdy dana inwestycja jest również częściowo finansowana z innych źródeł publicznych.

Aby zapewnić proporcjonalność i poszanowanie prywatności, w przypadku gdy ostatecznymi odbiorcami są osoby fizyczne, wszelkie dane osobowe należy usunąć dwa lata po zakończeniu roku budżetowego, w którym danemu odbiorcy ostatni raz wypłacono środki z RRF. Na zasadzie analogii kilka wyjątków od publikacji danych przewidzianych w art. 38 ust. 3 rozporządzenia finansowego ma również zastosowanie do RRF. Dotyczą one następujących sytuacji:

- wsparcia na rzecz kształcenia wypłacanego osobom fizycznym oraz innego wsparcia bezpośredniego wypłacanego osobom fizycznym najbardziej potrzebującym, takim jak bezrobotni i uchodźcy (art. 191 ust. 4 lit. b) rozporządzenia finansowego);
- zamówień o bardzo niskiej wartości udzielanych ekspertom wybranym na podstawie ich zdolności zawodowej (art. 237 ust. 2 rozporządzenia finansowego), a także zamówień o bardzo niskiej wartości, poniżej kwoty 15 000 EUR, (o której mowa w pkt 14.4 załącznika I do rozporządzenia finansowego);
- wsparcia finansowego udzielanego za pomocą instrumentów finansowych na kwotę niższą niż 500 000 EUR;
- sytuacji, gdy ujawnienie informacji zagraża prawom i wolnościom zainteresowanych osób lub podmiotów, chronionym na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, lub szkodzi interesom handlowym odbiorców.

Ze względu na kwoty wypłacane w ramach RRF, jest mało prawdopodobne, aby wyjątki określone w pierwszych trzech akapitach miały zastosowanie do 100 największych odbiorców. Nie należy się również spodziewać, aby czwarty wyjątek miał szerokie zastosowanie. Ponieważ publikacja danych dotyczy jedynie odbiorców dużych kwot, a większość z nich prawdopodobnie okaże się być osobami prawnymi, wszelkie obawy dotyczące prywatności osób fizycznych należy rozważyć w kontekście potrzeby zapewnienia przejrzystości wydatkowania funduszy UE. Należy również zauważyć, że odniesienie do art. 38 ust. 3 rozporządzenia finansowego uwzględni wszelkie przyszłe zmiany tego przepisu.

Oprócz publikowania na portalach państw członkowskich danych określonych powyżej, Komisja zbierze je wszystkie, wraz z odnośnikami do portali państw członkowskich, w tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności. Dane te trzeba będzie aktualizować dwa razy w roku, a Komisja podejmie starania, aby dostosować terminy tych aktualizacji do obecnych terminów składania sprawozdań półrocznych w kwietniu i październiku. Pierwszy etap zbierania informacji odbędzie się równoległe ze sprawozdawczością półroczną przypadającą na kwiecień 2023 r. Komisja opublikuje również interaktywną mapę przedstawiającą poszczególne działania i ich lokalizację w państwach członkowskich.

ZAŁĄCZNIK I

INSTRUMENTY FINANSOWE

Państwa członkowskie mogą zdecydować o rodzaju instrumentu finansowego, jego strukturze oraz doborze podmiotów wykonawczych/podmiotów, którym powierzono wykonywanie zadań, i zachęca się je do przedyskutowania ze służbami Komisji, jakie metody będą najlepsze do zapewnienia, aby instrumenty finansowe zostały wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem, uwzględniając cele działań, istniejące struktury i powiązania z działalnością partnerów.

Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie mają dwie możliwości wykorzystania instrumentów finansowych: albo poprzez przesunięcie środków z RRF do modułu InvestEU państwa członkowskiego, albo poprzez wykorzystanie innych struktur, na przykład struktur krajowych. Warunki związane z obydwoma wariantami opisano w wytycznych dotyczących RRP ze stycznia 2021 r. i omówiono poniżej.

Wkład w moduł InvestEU państwa członkowskiego będzie wymagał zawarcia między państwem członkowskim a Komisją umowy o przyznanie wkładu. Wdrażanie gwarancji InvestEU Komisja realizuje za pośrednictwem wybranych partnerów wykonawczych.

W odniesieniu do krajowych instrumentów finansowych można wyróżnić następujące etapy:

Etap pierwszy – przygotowanie działania: zapewnienie, aby instrumenty finansowe przyczyniały się do realizacji celów RRP, w szczególności poprzez:

- opisanie polityki inwestycyjnej, która ma być wspierana (np. dotyczącej efektywności energetycznej, sieci szerokopasmowych, cyfryzacji MŚP), określającej, w jaki sposób środki z RRF zostaną wykorzystane w ramach danego instrumentu finansowego oraz w jaki sposób jest to zgodne z zakresem i kryteriami oceny RRF, w tym opisanie przedmiotowej niedoskonałości rynku, która stwarza konieczność przeznaczenia środków publicznych na inwestycje prywatne;
- określenie instrumentu finansowego (a zwłaszcza określenie m.in. polityki w zakresie ryzyka/zwrotu pomiędzy RRF a innymi źródłami funduszy w ramach instrumentu finansowego) oraz sposobu, w jaki przyczyni się on do osiągnięcia celów RRP;
- przedstawienie szczegółowej samooceny zgodności z zasadą DNSH i koniecznych zabezpieczeń, które zapewnią przestrzeganie zasady DNSH podczas realizacji działania;
- wskazanie odpowiednich przepisów dotyczących pomocy państwa i możliwego zastosowania ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych oraz powiązanych kryteriów, które muszą być spełnione przez produkty finansowe;
- określenie jasnych kamieni milowych (związanych z utworzeniem i wdrożeniem instrumentu) i wartości docelowych (związanych z rezultatami/wynikami projektów finansowanych za pomocą instrumentu);
- określenie rodzaju udzielanego wsparcia (np. pożyczki, gwarancje, kapitał własny), docelowych beneficjentów (np. MŚP, większe przedsiębiorstwa, PPP) oraz inwestycji (np. innowacje, sieci szerokopasmowe, infrastruktura) w celu wskazania aktywów, które można inwestować;
- ustalenie harmonogramu wdrażania instrumentu finansowego (utworzenie instrumentu finansowego trwa średnio do dwóch lat), w tym inwestycji w gospodarkę realną i powiązanego wpływu;
- opisanie systemu monitorowania służącego do prowadzenia sprawozdawczości na temat wartości docelowych i kamieni milowych określonych w RRP.

Etap drugi – umowa wykonawcza z podmiotem, któremu powierzono wykonywanie zadań, odpowiedzialnym za instrument finansowy

- Aby wdrożyć instrument finansowy, należy zawrzeć umowę z partnerem wykonawczym/podmiotem, któremu powierzono wykonywanie zadań (w przypadku funduszy byłby to zarządzający funduszem w imieniu partnerów), zawierającą zobowiązania wynikające z RRP. Umowa ramowa między państwem członkowskim a podmiotami wykonawczymi/podmiotami, którym powierzono wykonywanie zadań, powinna zawierać wszystkie zobowiązania wynikające z rozporządzenia w sprawie RRF i decyzji wykonawczej Rady w sprawie RRF państwa członkowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem zobowiązań dotyczących pomocy państwa, DNSH, audytu i kontroli, ewentualnych ograniczeń dotyczących beneficjentów.
- Należy przestrzegać odpowiednich przepisów dotyczących pomocy państwa i zamówień publicznych.

- Jeden z pierwszych kamieni milowych RRP może być związany z zawarciem między państwem członkowskim a podmiotem, któremu powierza się wykonywanie zadań, umowy wykonawczej ustanawiającej instrument finansowy lub dostosowującej instrument istniejący (zgodnie z polityką inwestycyjną uzgodnioną w RRP).
- W ramach tego pierwszego kamienia milowego RRP przy składaniu pierwszego wniosku o wypłatę środków państwo członkowskie przedstawi Komisji zasady i politykę inwestycyjną instrumentu finansowego, tak aby można było zweryfikować jego zgodność z RRP.

Wprowadzenie inwestycji do gospodarki realnej przez podmiot, któremu powierzono wykonywanie zadań, lub pośredników finansowych (np. banki komercyjne, fundusze inwestycyjne):

- Wszystkie kolejne kamienie milowe będą powiązane z wprowadzeniem inwestycji do gospodarki realnej przez podmiot, któremu powierzono wykonywanie zadań, lub pośredników finansowych.
 - Po zakończeniu funkcjonowania instrumentu finansowego rezerwy i środki powracające, których nie wykorzystano na pokrycie strat, wrócą do państwa członkowskiego zgodnie z warunkami określonymi w polityce inwestycyjnej i strategii wyjścia dotyczącej instrumentu. Zobowiązanie będzie uwzględniało fakt, że dochody i środki powracające powinny zostać wykorzystane do celów równoważnych.
-

ZAŁĄCZNIK II:

WZÓR OŚWIADCZENIA O ZAMIARACH DOTYCZĄCYCH POŻYCZEK Z RRF

Do: Główni negocjatorzy w SG RECOVER i DG ECFIN

DW: EC-RECOVER@ec.europa.eu

Temat: Pożyczki z RRF – powiadomienie o zamiarze

Szanowni Państwo!

Niniejsze pismo nawiązuje do rozporządzenia (UE) 2021/241, w szczególności do jego art. 14 ust. 6, który stanowi, że państwa członkowskie muszą poinformować Komisję Europejską – w terminie 30 dni od wejścia w życie zmienionego rozporządzenia w odniesieniu do rozdziałów dotyczących REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności – czy zamierzają zwrócić się o wsparcie w formie pożyczki z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF).

W związku z powyższym, bez uszczerbku dla możliwości ubiegania się o wsparcie w formie pożyczki do 31 sierpnia 2023 r., pragniemy wyrazić następujący zamiar:

[Należy wybrać]

Na tym etapie nie zamierzamy ubiegać się o wsparcie w formie pożyczki z RRF.

Zamierzamy zwrócić się o wsparcie w formie pożyczki z RRF w kwocie XXX EUR [może to być zakres kwot] i zamierzamy wykorzystać to wsparcie w formie pożyczki na realizację następujących inwestycji i reform:

— Wykaz inwestycji i reform

Potwierdzamy, że informacje zawarte w niniejszym zgłoszeniu są jak najdokładniejsze i przekazane zgodnie z naszą najlepszą wiedzą.

ZAŁĄCZNIK III:

WZÓR OŚWIADCZENIA O ZAMIARZE DOTYCZĄCYM PRZESUNIĘĆ Z POBREXITOWEJ REZERWY DOSTOSOWAWCZEJ

Do: Główni negocjatorzy w SG RECOVER i DG ECFIN

DW: EC-RECOVER@ec.europa.eu

Temat: Pobrexitowa rezerwa dostosowawcza – zgłoszenie wniosku o przesunięcie środków do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

Szanowni Państwo!

Zgodnie z art. 4a rozporządzenia (UE) 2021/1755, w którym zezwala się państwom członkowskim na przedłożenie Komisji uzasadnionego wniosku o przesunięcie do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) całości lub części kwot ich tymczasowego przydziału w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, pragniemy wystąpić o przesunięcie XXX EUR z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej do RRF w celu sfinansowania inwestycji i reform przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU, zgodnie z podejściem przedstawionym w zawiadomieniu Komisji „Wytyczne dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności w kontekście REPowerEU”.

Uzasadnieniem takiego przesunięcia jest fakt, że zarówno RRF, jak i pobrexitowa rezerwa dostosowawcza służą realizacji wspólnego celu, jakim jest wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, wyraźnie określone w ich wspólnej podstawie prawnej w art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Działania przewidziane w rozdziale dotyczącym REPowerEU służą złagodzeniu skutków zakłóceń na światowym rynku energii spowodowanych ostatnimi wydarzeniami geopolitycznymi, dzięki czemu przyczynią się do postępów w realizacji ogólnego celu dotyczącego spójności, który miał zostać osiągnięty dzięki pobrexitowej rezerwie dostosowawczej przez zaradzenie negatywnym skutkom wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii, odczuwanym w państwach członkowskich, w tym w szczególności w ich regionach i społecznościach lokalnych. Ten wspólny cel, zgodnie z przepisami prawnymi rozporządzenia (UE) 2021/1755, uzasadnia wniosek o przesunięcie między tymi dwoma instrumentami.

[Ponieważ kwota, o której przesunięcie wnosimy, jest wyższa niż część tymczasowej alokacji w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, która nie została jeszcze wypłacona, rozumiemy, że Komisja musi odzyskać tę różnicę. Pragniemy [zwrócić kwotę podlegającą zwrotowi na rachunek Komisji Europejskiej, który Komisja Europejska wskaże w nocie debetowej]/[aby Komisja Europejska potrąciła tę kwotę przez zmniejszenie wszelkich płatności [w ramach RRF] po poinformowaniu [odpowiedzialnego organu w państwie członkowskim]].]

ZAŁĄCZNIK IV

Szablon dla państw członkowskich

ADDENDUM DO PLANU ODBUDOWY I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI

Spis treści

CZĘŚĆ 1: WPROWADZENIE DO ADDENDUM	40
1. Cel ogólny	40
2. Uzasadnienie addendum	40
CZĘŚĆ 2: OPIS DODANYCH I ZMIENIONYCH REFORM I INWESTYCJI	40
1. Całkowicie nowe komponenty:	41
2. Rozdział dotyczący REPowerEU:	41
3. Zmienione komponenty:	41
CZĘŚĆ 3: KOMPLEMENTARNOŚĆ I WDRAŻANIE PLANU	42
1. Spójność z innymi inicjatywami	42
2. Komplementarność finansowania	42
3. Skuteczne wdrażanie	42
4. Proces konsultacji z zainteresowanymi stronami	43
5. Kontrola i audyt	43
6. Komunikacja	43
CZĘŚĆ 4: OGÓLNA SPÓJNOŚĆ I WPŁYW PLANU	43
1. Spójność:	43
2. Równość płci i równe szanse dla wszystkich:	43
3. Wzmocnienie odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej:	43
4. Porównanie z bazowym poziomem inwestycji:	43

ZASTRZEŻENIE PRAWNE

Państwa członkowskie powinny wykorzystać niniejszy szablon do sporządzenia addendów do swoich planów odbudowy i zwiększania odporności. Państwa członkowskie proszone są o przekazywanie wyłącznie informacji istotnych w kontekście proponowanych zmian do przyjętych planów odbudowy i zwiększania odporności. Szablonu nie można odczytywać w oderwaniu od zaktualizowanych wytycznych dotyczących planów odbudowy i zwiększania odporności w kontekście REPowerEU. Niniejszy dokument stanowi jedynie szablon prezentujący, w jaki sposób należy przedstawić informacje w addendum, podczas gdy wytyczne zawierają niezbędne wskazówki w zakresie wypełniania poszczególnych sekcji. Jak przewidziano w wytycznych, zachęca się państwa członkowskie, aby przy zmianie planu opierały się na skonsolidowanym tekście planu pierwotnego, który powinien zawierać zmiany wprowadzone podczas oceny i być w pełni zgodny z odpowiednimi decyzjami wykonawczymi Rady. W związku z tym wykorzystanie niniejszego szablonu addendum zakłada, że państwa członkowskie wcześniej dostosowały swoje RRP do decyzji wykonawczej Rady.

W przypadku jakichkolwiek dodatkowych pytań państwa członkowskie zachęca się do skontaktowania się ze służbami Komisji.

CZĘŚĆ 1

WPROWADZENIE DO ADDENDUM

1. Cel ogólny

Państwa członkowskie powinny opisać w tej sekcji znaczące zmiany w zakresie głównych wyzwań, przed którymi stanęły od czasu przedłożenia swoich pierwotnych planów odbudowy i zwiększania odporności (RRP). Powinny w szczególności krótko wyjaśnić, w jaki sposób zmieniony RRP nadal stanowi kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną oraz odpowiednio przyczynia się do realizacji wszystkich sześciu filarów. Powinny również podkreślić, w jaki sposób zmieniony RRP przyczynia się do zwiększenia odporności, bezpieczeństwa i trwałości systemu energetycznego Unii poprzez niezbędne zmniejszenie zależności od paliw kopalnych oraz dywersyfikację dostaw energii na szczeblu Unii.

W tej sekcji państwa członkowskie powinny również wyjaśnić, w jaki sposób zmieniony RRP uwzględni wyzwania określone w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów.

2. Uzasadnienie addendum

Państwa członkowskie powinny wskazać podstawę prawną (podstawy prawne) proponowanych zmian w swoim planie oraz szczegółowe uzasadnienie powołania się na nią (na nie), zgodnie z wymogami odpowiedniego przepisu (odpowiednich przepisów) rozporządzenia w sprawie RRF⁽¹⁾. Dla każdego dodanego, zmienionego lub usuniętego działania należy podać podstawę prawną (podstawy prawne) i uzasadnienie, wybrane z poniższego wykazu. Uzasadnienie można oprzeć na więcej niż jednej z wymienionych poniżej podstaw prawnych.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF i wnioskiem Komisji dotyczącym zmiany rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie mogą proponować zmiany przyjętych już RRP w następujących celach:

- art. [21a i 21b] związane z rozdziałem dotyczącym REPowerEU⁽²⁾: w przypadku rozdziału dotyczącego REPowerEU należy skorzystać ze specjalnego szablonu,
- art. [14 ust. 2]: zmiana planu załączonego do nowego lub dodatkowego wniosku o wsparcie w formie pożyczki,
- art. [7]: zmiana planu towarzyszącego nowemu lub dodatkowemu przesunięciu 5 % zasobów z programów objętych zarządzaniem dzielonym,
- art. [18 ust. 2]: aktualizacja planu w celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego obliczonego zgodnie z art. 11 ust. 2,
- art. [21]: zmiana lub przedstawienie nowego planu w przypadku, w którym realizacja planu, w tym kamieni milowych i wartości docelowych, nie jest już możliwa – całkowicie lub częściowo – z uwagi na obiektywne okoliczności.

CZĘŚĆ 2

OPIS DODANYCH I ZMIENIONYCH REFORM I INWESTYCJI

Sekcja ta obejmuje zmiany komponentów, które dodano do planu odbudowy i zwiększania odporności opartego na obecnie obowiązującej decyzji wykonawczej Rady, lub w tym planie zmieniono. W ramach tych komponentów należy uwzględnić jedynie reformy i inwestycje, które dodano, usunięto lub zmieniono. Przyjmuje się, że wszystkie komponenty pierwotnego planu nieuwjęte w tej sekcji pozostają niezmiennione.

⁽¹⁾ Rozporządzenie (UE) 2021/241, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.057.01.0017.01.POL&to c=OJ%3AL%3A2021%3A057%3ATOC

⁽²⁾ Na podstawie wniosku Komisji (COM(2022) 231 final).

1. **Całkowicie nowe komponenty:** w przypadku każdego całkowicie nowego komponentu należy zachować zgodność ze strukturą określoną w części 2 szablonu dostarczonego przez Komisję w styczniu 2021 r. ^(*) oraz uwzględnić wytyczne Komisji dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności w kontekście REPowerEU.
2. **Rozdział dotyczący REPowerEU:** w przypadku rozdziału dotyczącego REPowerEU należy skorzystać ze specjalnego szablonu, wypełnić go, a następnie wstawić go w tym miejscu.
3. **Zmienione komponenty:** w przypadku każdego zmienionego komponentu należy podać informacje dotyczące wyłącznie tych podsekcji wyżej wymienionego szablonu, które zmieniono, usunięto lub dodano do planu zatwierdzonego decyzją wykonawczą Rady. Przyjmuje się, że wszystkie pozostałe podsekcje pozostają niezmienione. Należy również wskazać numer referencyjny w systemie FENIX każdego zmienionego komponentu wymienionego w niniejszym addendum. Należy wyraźnie wskazać, czy zmienia się opis komponentu.

Tabela 1

W odniesieniu do każdego zmienionego komponentu państwa członkowskie proszone są o wypełnienie poniższej tabeli podsumowującej.

Nazwa zmienionego komponentu	
Odniesienie do decyzji wykonawczej Rady dotyczącej inwestycji/reformy	
Nazwa inwestycji/reformy	
Rodzaj zmiany w planie zatwierdzonym decyzją wykonawczą Rady	[Dodanie/usunięcie/zmiana]
Podstawa prawna zmiany (należy wybrać co najmniej jedną)	☐ Art. 14 ust. 2 – wniosek o wsparcie w formie pożyczki ☐ Art. 18 ust. 2 – aktualizacja maksymalnego wkładu finansowego ☐ Art. 21 – zmiana z uwagi na obiektywne okoliczności ☐ Art. 21a – bezzwrotne wsparcie finansowe na rzecz REPowerEU (dochody z systemu handlu emisjami) ☐ Art. 21b ust. 2 – przesunięcia z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej ☐ Żadne z powyższych, korekta błędu pisarskiego
Zmienione elementy (wyłącznie w przypadku zmiany działań)	☐ Opis komponentu/działania ☐ Kamienie milowe i wartości docelowe ☐ Szacowany koszt ☐ Uwzględnienie kwestii ekologicznych i cyfrowych (potencjalnie istotne w wyniku istotnej zmiany działania bazowego) ☐ Samoocena zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”

Proponowane zmiany:

W przypadku każdej nowej reformy i inwestycji należy postępować zgodnie z instrukcjami zawartymi w pierwotnym szablonie RRP ze stycznia 2021 r.

Każdą usuniętą reformę i inwestycję należy uzasadnić poprzez wskazanie podstawy prawnej zmiany oraz wyjaśnienie, w jaki sposób ogólny wpływ i spójność komponentu zostaną zachowane.

W przypadku każdej zmienionej reformy i inwestycji należy podać następujące informacje w tabeli 2 poniżej:

- opis i uzasadnienie zmiany (zmian) działania, szczególnie w odniesieniu do jego charakteru, celu, rozmiaru i sposobów wdrażania, jak również przewidywany wpływ zmiany (zmian) na zakres działania, jego grupę docelową, harmonogram i kluczowe rezultaty;
- zmienione opisy komponentów (w stosownych przypadkach) i działania oraz ich porównanie z opisami zawartymi w załączniku do decyzji wykonawczej Rady;
- proponowana zmiana (proponowane zmiany) kamieni milowych lub wartości docelowych, uzasadnienie tych zmian oraz ich porównanie z informacjami zawartymi w załączniku do decyzji wykonawczej Rady;

(*) Wytyczne dla państw członkowskich dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności, część 2/2, SWD(2021) 12 final, Bruksela, 22.1.2021 r., https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf

- proponowane zmiany szacowanych kosztów, w stosownych przypadkach, zgodnie z instrukcjami zawartymi w szablonie Komisji ze stycznia 2021 r. ⁽⁴⁾ W przypadku zmienionych działań, których zmiana dotyczy jedynie ich skali, korekta szacowanych kosztów powinna być proporcjonalna;
- proponowane zmiany znakowania ekologicznego lub cyfrowego, w stosownych przypadkach, zgodnie z instrukcjami zawartymi w wytycznych Komisji ze stycznia 2021 r. ⁽⁵⁾;
- proponowane zmiany samooceny zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” zgodnie z instrukcjami zawartymi w zawiadomieniu Komisji z lutego 2023 r., zawierające, w stosownych przypadkach, ilościowe oszacowanie wpływu działań na środowisko ⁽⁶⁾.

W odniesieniu do wszelkich proponowanych zmian dotyczących kamieni milowych lub wartości docelowych, szacowanych kosztów oraz znakowania ekologicznego lub cyfrowego państwa członkowskie powinny również wypełnić tabele Excel opracowane wraz z szablonem.

Państwa członkowskie powinny również uwzględnić w tabeli 2 następujące elementy, jeżeli zmiany działania ich dotyczą:

- Projekty transgraniczne i dotyczące wielu krajów
- Pomoc państwa
- Otwarta strategiczna autonomia

Tabela 2

Państwa członkowskie proszone są o zebranie w tej tabeli opisów działań zmienionych w tej sekcji zgodnie z powyższymi instrukcjami. W przypadku bardziej znaczących zmian i nowych działań państwa członkowskie proszone są o zastosowanie formatu pierwotnego szablonu z 2021 r. ⁽⁷⁾

Nazwa działania oraz numer referencyjny decyzji wykonawczej Rady, która go dotyczy		
Opis i uzasadnienie zmiany		
Zmienione elementy	Obowiązująca wersja	Zmieniona wersja
Opis komponentu lub działania		
Kamienie milowe i wartości docelowe		
Szacowany koszt		
Znakowanie ekologiczne i cyfrowe		
Samoocena zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”		

CZĘŚĆ 3

KOMPLEMENTARNOŚĆ I WDRAŻANIE PLANU

Państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jaki sposób w addendum zapewniono następujące elementy, zgodnie z tymi samymi sekcjami, które przewidziano w pierwotnym szablonie planu odbudowy i zwiększania odporności ⁽⁸⁾:

1. Spójność z innymi inicjatywami
2. Komplementarność finansowania
3. Skuteczne wdrażanie

⁽⁴⁾ Część 2 sekcja 10, s. 8–9, https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁵⁾ Część 2 sekcja 7, s. 28–32, https://ec.europa.eu/info/files/guidance-member-states-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁶⁾ Część II sekcja 2.D, s. 36–37, https://ec.europa.eu/info/files/commission-notice-guidance-recovery-and-resilience-plans-context-repo-wereu_en

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁸⁾ Część 3 sekcje 2–7, s. 10–11, https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

4. **Proces konsultacji z zainteresowanymi stronami**
5. **Kontrola i audyt**
6. **Komunikacja**

W przypadku braku zmian pierwotnego planu państwa członkowskie mogą po prostu zaznaczyć, że wcześniejsze wskazania pozostają niezmienione.

CZĘŚĆ 4

OGÓLNA SPÓJNOŚĆ I WPŁYW PLANU

Państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jaki sposób w addendum zapewniono następujące elementy, zgodnie z tymi samymi sekcjami, które przewidziano w pierwotnym szablonie planu odbudowy i zwiększania odporności (*). W przypadku braku zmian pierwotnego planu państwa członkowskie mogą po prostu zaznaczyć, że wcześniejsze wskazania pozostają niezmienione.

1. **Spójność:** państwa członkowskie powinny wykazać, w jaki sposób zmiany przyczyniają się do zachowania lub poprawy zarówno spójności i powiązań wewnątrz komponentów planu i pomiędzy nimi, jak i spójności całego planu, w szczególności między aspektami dotyczącymi reform i inwestycji.
2. **Równość płci i równe szanse dla wszystkich:** państwa członkowskie powinny opisać, w jaki sposób zmiany w ich planie przyczyniają się do przewyższenia istniejących krajowych wyzwań w zakresie równości płci i równych szans dla wszystkich, niezależnie od płci, pochodzenia rasowego lub etnicznego, religii lub przekonań, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej, zgodnie z zasadami 2 i 3 Europejskiego filaru praw socjalnych i na podstawie tablicy wskaźników społecznych.

Jeżeli zmiany nie mają dotyczyć tej sekcji, należy pozostawić ją bez zmian i odnieść się do odpowiedniej sekcji pierwotnego planu.

3. **Wzmocnienie odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej:** zgodnie z tą samą sekcją przewidzianą w szablonie pierwotnego planu państwa członkowskie powinny przedstawić sprawozdanie dotyczące makroekonomicznych, społecznych i instytucjonalnych skutków zmienionego planu w zakresie, w jakim zmiany w RRP są znaczące pod względem treści lub rozmiaru w porównaniu z przyjętym już RRP (perspektywy oraz skutki makroekonomiczne i społeczne, metodyka, zrównoważenie, spójność społeczna i terytorialna). Państwa członkowskie powinny wypełnić odpowiednią tabelę Excel dostarczoną przez Komisję.
4. **Porównanie z bazowym poziomem inwestycji:** państwa członkowskie poproszono już o dostarczenie tych informacji przy pierwszym przedkładaniu planu. Aktualizacja takiej sekcji byłaby uzasadniona jedynie w przypadku większych addendów, na przykład gdy włączono rozdział dotyczący REPowerEU, znacznie zmieniono bezzwrotne wsparcie lub wniesiono o nową, pokaźną transzę pożyczek.

(*) W odniesieniu do spójności i równości płci zob. część 1 sekcje 3–4, s. 4; w odniesieniu do wpływu zob. część 4, s. 12, https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

ZAŁĄCZNIK V:

Szablon dla Państw Członkowskich

ROZDZIAŁ DOTYCZĄCY REPOWEREU**Spis treści**

CZĘŚĆ 1.2 UZASADNIENIE ADDENDUM	45
CZĘŚĆ 2.1 ROZDZIAŁ DOTYCZĄCY REPOWEREU	45
1. Ogólny cel rozdziału	45
2. Opis reform i inwestycji zawartych w rozdziale	45
a) Podsumowanie	45
b) Cele REPowerEU	46
c) Opis reform i inwestycji	46
d) Projekty o wymiarze lub skutku transgranicznym lub dotyczącym wielu krajów	46
e) Konsultacje z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz z innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami	47
f) Wymiar cyfrowy	47
g) Znakowanie klimatyczne i środowiskowe	47
h) Zasada „nie czyni poważnych szkód”	47
i) Finansowanie i koszty	47

ZASTRZEŻENIE PRAWNE

Niniejszy szablon uzupełnia szablon addendum do RRP (w szczególności sekcje 1, 3 i 4 pozostają ważne również w kontekście rozdziału dotyczącego REPowerEU) i należy go odczytywać zgodnie ze zaktualizowanymi wytycznymi dotyczącymi planów odbudowy i zwiększania odporności w kontekście REPowerEU zawierającymi dalsze instrukcje, które pozostają ważne również w kontekście rozdziału dotyczącego REPowerEU. W przypadku jakichkolwiek dodatkowych pytań zachęca się państwa członkowskie, by skontaktowały się z Komisją.

CZĘŚĆ 1.2

UZASADNIENIE ADDENDUM

W przypadku gdy zmiana planu polega na wprowadzeniu rozdziału dotyczącego REPowerEU, w tej sekcji należy powołać się na następujące podstawy prawne:

- art. [21a], aby skorzystać z dodatkowego bezzwrotnego wsparcia finansowego w celu przyczynienia się do realizacji celów REPowerEU, lub art. [21b ust. 2], aby skorzystać z dobrowolnych przesunięć z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej;
- art. 14 i art. 18 ust. 2 ⁽¹⁾, o których wspomniano w odpowiedniej sekcji szablonu addendum do RRP, mogą również stanowić podstawę prawną rozdziałów dotyczących REPowerEU i należy je przywołać w stosownych przypadkach.

CZĘŚĆ 2.1

ROZDZIAŁ DOTYCZĄCY REPOWEREU

Rozdział dotyczący REPowerEU jest wymagany w każdym RRP przedłożonym po wejściu w życie rozporządzenia, wymagającym dodatkowego finansowania na podstawie art. 14 (pożyczki), 21a (dochody z systemu handlu uprawnieniami do emisji na podstawie dyrektywy 2003/87/WE) lub art. 21b ust. 2 (przesunięcia z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej). W rozdziale dotyczącym REPowerEU omówione zostaną wkłady państw członkowskich w realizację celów REPowerEU i wykorzystanie RRF do tych celów.

1. Ogólny cel rozdziału

Państwa członkowskie powinny opisać główne wyzwania, z jakimi mierzą się w związku z REPowerEU. Powinny podsumować, w jaki sposób rozwiązanie tych problemów za pomocą działań zaproponowanych w rozdziale dotyczącym REPowerEU przyczyni się do poprawy sytuacji państw członkowskich, w tym do wzmocnienia ich odporności. Powinny także wyjaśnić, w jaki sposób działania zaproponowane w tym rozdziale pozwolą sprostać wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów z 2022 r. i ze wszystkich kolejnych cykli semestru.

2. Opis reform i inwestycji zawartych w rozdziale

Rozdział dotyczący REPowerEU jest równoważny z komponentem RRP. W razie potrzeby państwa członkowskie mogą podzielić go na kilka podkomponentów. W ten sposób będzie on zgodny z wytycznymi i strukturą komponentów RRP, określonymi w części 2 szablonu dostarczonego przez Komisję w styczniu 2021 r. ⁽²⁾, z uwzględnieniem wszystkich wcześniej istniejących elementów oraz następujących zmian w pierwotnej strukturze i uzupełnień do niej:

a) Podsumowanie

Działania, które dodano/których skalę zwiększono z wykorzystaniem dotacji (art. 21a, art. 21b ust. 2, art. 18 ust. 2)		
Nazwa działania	W stosownych przypadkach: numer referencyjny istniejącej decyzji wykonawczej Rady ⁽³⁾	Szacowany koszt

⁽¹⁾ Na podstawie art. 21c ust. 2 państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy obniżono zgodnie z art. 11 ust. 2, mogą przenieść istniejące działania do rozdziału dotyczącego REPowerEU bez zwiększania ich skali. Zob. także część 2.1 sekcja 2.

⁽²⁾ Wytyczne dla państw członkowskich dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności, część 2/2, SWD(2021) 12 final, Bruksela, 22.01.2021 r., s. 5–6 [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf].

⁽³⁾ Zgodnie z art. 21c ust. 1 państwa członkowskie mogą przenieść istniejące działania o zwiększonej skali do rozdziału dotyczącego REPowerEU. Na podstawie art. 21c ust. 2 państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy obniżono w następstwie aktualizacji z czerwca 2022 r., mogą przenieść istniejące działania do rozdziału dotyczącego REPowerEU bez zwiększania ich skali.

Działania, które dodano/których skalę zwiększono z wykorzystaniem pożyczek (art. 14)

Nazwa działania	W stosownych przypadkach: numer referencyjny istniejącej decyzji wykonawczej Rady ⁽⁴⁾	Szacowany koszt

b) Cele REPowerEU

W przypadku połączenia działań w rozdziale dotyczącym REPowerEU państwa członkowskie powinny wskazać, w jaki sposób i do których celów REPowerEU działania te się odnoszą.

Przy uwzględnieniu wszystkich działań w tym rozdziale państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jaki sposób działania przewidziane w rozdziale dotyczącym REPowerEU są spójne z innymi staraniami danego państwa członkowskiego, aby osiągnąć cele REPowerEU, z uwzględnieniem działań przewidzianych w już przyjętej decyzji wykonawczej Rady oraz innych starań przyczyniających się do realizacji celów REPowerEU, finansowanych ze źródeł innych niż RRF.

Aby wykazać „spójność” państwa członkowskie powinny wyjaśnić, dlaczego dodają działania zawarte w rozdziale dotyczącym REPowerEU do działań już istniejących lub planowanych. Powinny także wyjaśnić, w jaki sposób działania te wypełniają pozostałe luki na poziomie krajowym lub unijnym, których poprzednie działania jeszcze nie wypełniły.

Ab wykazać wpływ rozdziału na zmniejszenie zależności od rosyjskich paliw kopalnych, Komisja zachęca państwa członkowskie do wskazania oczekiwanego zmniejszenia przywozu gazu ziemnego z Rosji w 2027 r. w porównaniu z 2019 r. (w mld metrów sześciennych). Informacje te mogą okazać się bardzo przydatne do zrozumienia globalnych starań państw członkowskich na rzecz osiągnięcia celów REPowerEU.

c) Opis reform i inwestycji

Zgodnie z podsekcją 3 szablonu przedstawionego przez Komisję w styczniu 2021 r. ⁽⁵⁾państwa członkowskie powinny szczegółowo opisać konkretne reformy i inwestycje, które mają być (częściowo) finansowane z RRF, a także ich wzajemne powiązania i synergie.

W tej sekcji państwa członkowskie mogą uwzględnić: a) całkiem nowe działania lub b) działania, o których mowa w już przyjętych decyzjach wykonawczych Rady, których skala zostanie zwiększona ⁽⁶⁾. W tym drugim przypadku państwa członkowskie powinny odnieść się do już dostarczonych dowodów i analiz oraz ograniczyć dodatkowe informacje do tych elementów, które ulegają zmianie, w szczególności do zaktualizowanych kosztów oraz dodatkowych kamieni milowych i wartości docelowych. Państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy zmniejszono, mogą również: c) przenieść działania, o których mowa w już przyjętych decyzjach wykonawczych Rady, do rozdziału dotyczącego REPowerEU, jeżeli działania te służą realizacji odpowiednich celów. Nie ma wówczas konieczności zwiększania skali tych działań, a łączna kwota ich szacowanych kosztów może być równa zmniejszeniu maksymalnego wkładu finansowego.

d) Projekty o wymiarze lub skutku transgranicznym lub dotyczącym wielu krajów

Państwa członkowskie powinny wskazać w tym rozdziale działania mające wymiar lub skutek transgraniczny lub dotyczący wielu krajów, a także wskazać w odniesieniu do każdego działania jego szacowane koszty i udział w łącznych szacowanych kosztach wszystkich działań ujętych w rozdziale dotyczącym REPowerEU.

Obejmuje to informacje na temat innych państw członkowskich zaangażowanych w projekty oraz na temat wszelkich mechanizmów koordynacji w celu zapewnienia terminowej realizacji tych transgranicznych projektów.

⁽⁴⁾ Zgodnie z art. 21c ust. 1 państwa członkowskie mogą przenieść istniejące działania o zwiększonej skali do rozdziału dotyczącego REPowerEU. Na podstawie art. 21c ust. 2 państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy obniżono w następstwie aktualizacji z czerwca 2022 r., mogą przenieść istniejące działania do rozdziału dotyczącego REPowerEU bez zwiększania ich skali.

⁽⁵⁾ Wytyczne dla państw członkowskich dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności, część 2/2, SWD(2021) 12 final, Bruksela, 22.01.2021 r., s. 5–6 [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf].

⁽⁶⁾ Więcej informacji na temat działań o zwiększonej skali znajduje się w wytycznych dla państw członkowskich dotyczących planów odbudowy i zwiększania odporności w kontekście REPowerEU – zawiadomienie Komisji (2022), Bruksela, 12.05.2022 r., s. 21, https://ec.europa.eu/info/files/commission-notice-guidance-recovery-and-resilience-plans-context-repowerEU_en

W odniesieniu do każdego działania o wymiarze lub skutku transgranicznym lub dotyczącym wielu krajów państwa członkowskie powinny przedstawić krótkie wyjaśnienie:

- tego, czy działanie stanowi reakcję na wyzwania wskazane w przeprowadzonej przez Komisję ocenie potrzeb w kontekście planu REPowerEU z 18 maja 2022 r.;
- tego, w jaki sposób działanie przyczynia się do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych i zapotrzebowania na energię oraz jaki jest jego spodziewany wpływ na transgraniczne przepływy energii LUB
- tego, w jaki sposób działanie przyczynia się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii w Unii.

Jeżeli państwo członkowskie wskaże, że działania przewidziane w rozdziale dotyczącym REPowerEU nie osiągają wyżej wspomnianej wartości docelowej wynoszącej 30 %, w tej sekcji należy przedstawić wyjaśnienie przyczyn takiego stanu rzeczy.

e) Konsultacje z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz z innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami

W tej sekcji państwa członkowskie powinny zamieścić podsumowanie procesu konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz z innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami w temacie włączenia rozdziału dotyczącego REPowerEU. W takim podsumowaniu należy wskazać zainteresowane strony, z którymi przeprowadzono konsultacje, zawrzeć wyniki konsultacji oraz określić, w jaki sposób otrzymane uwagi uwzględniono w rozdziale dotyczącym REPowerEU.

f) Wymiar cyfrowy

Państwa członkowskie powinny oznaczyć reformy i inwestycje zawarte w rozdziale dotyczącym REPowerEU, które mają być finansowane w ramach RRF, korzystając z metodyki znakowania cyfrowego określonej w art. 19 ust. 3 lit. f) rozporządzenia w sprawie RRF i w załączniku VII do tego rozporządzenia.

g) Znakowanie klimatyczne i środowiskowe

Państwa członkowskie powinny stosować się do instrukcji zawartych w szablonie ze stycznia 2021 r. przewidzianym dla pierwotnego RRP⁽⁷⁾. Należy zauważyć, że oprócz ogólnego celu klimatycznego wynoszącego 37 % dla RRP jako całości, działań przyczyniających się do zielonej transformacji, w tym do różnorodności biologicznej, lub do sprostania związanym z tym wyzwaniom, sam rozdział dotyczący REPowerEU także musi przyczynić się do osiągnięcia celu klimatycznego na poziomie co najmniej 37 % w oparciu o łączne szacowane koszty działań uwzględnionych w tym rozdziale.

h) Zasada „nie czyni poważnych szkód”

Państwa członkowskie powinny przedstawić samoocenę zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w oparciu o szablon określony w załączniku I do wytycznych technicznych dotyczących zasady „nie czyni poważnych szkód” (2021/C58/01) w odniesieniu do każdego działania zawartego w rozdziale dotyczącym REPowerEU, nieobjętego odstępstwem od zasady „nie czyni poważnych szkód”; państwa członkowskie powinny szczegółowo określić, w jaki sposób zgodność z tą zasadą zostanie zapewniona. W miarę możliwości i w stosownych przypadkach zachęca się państwa członkowskie, aby w ramach samooceny przedstawiły również ilościowe oszacowanie wpływu działań na środowisko.

Wobec działań, które państwa członkowskie chciałyby objąć odstępstwem od zasady „nie czyni poważnych szkód”, Komisja może przedstawić uwagi lub zwrócić się o dodatkowe informacje, które dane państwo członkowskie powinno przedstawić, dotyczące tego, czy spełniono warunki zastosowania takiego odstępstwa określone w rozporządzeniu w sprawie RRF.

i) Finansowanie i koszty

Państwa członkowskie powinny przedstawić informacje o szacowanych łącznych kosztach działań przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU wraz z odpowiednim uzasadnieniem. W odniesieniu do każdej nowej reformy i inwestycji powinno to obejmować wszystkie elementy określone w sekcji 10 szablonu z 2021 r.⁽⁸⁾ W przypadku działań, których zmiana dotyczy jedynie zwiększenia ich skali, państwa członkowskie powinny przedstawić informacje o zmienionych szacowanych łącznych kosztach; w przypadku braku zmian w uzasadnieniu kosztów w porównaniu z pierwotnym planem państwa członkowskie mogą po prostu wskazać, że wcześniejsze wskazania pozostają niezmienione.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁸⁾ Wytyczne dla państw członkowskich dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności, część 1/2, SWD(2021) 12 final, Bruksela, 22.01.2021 r.